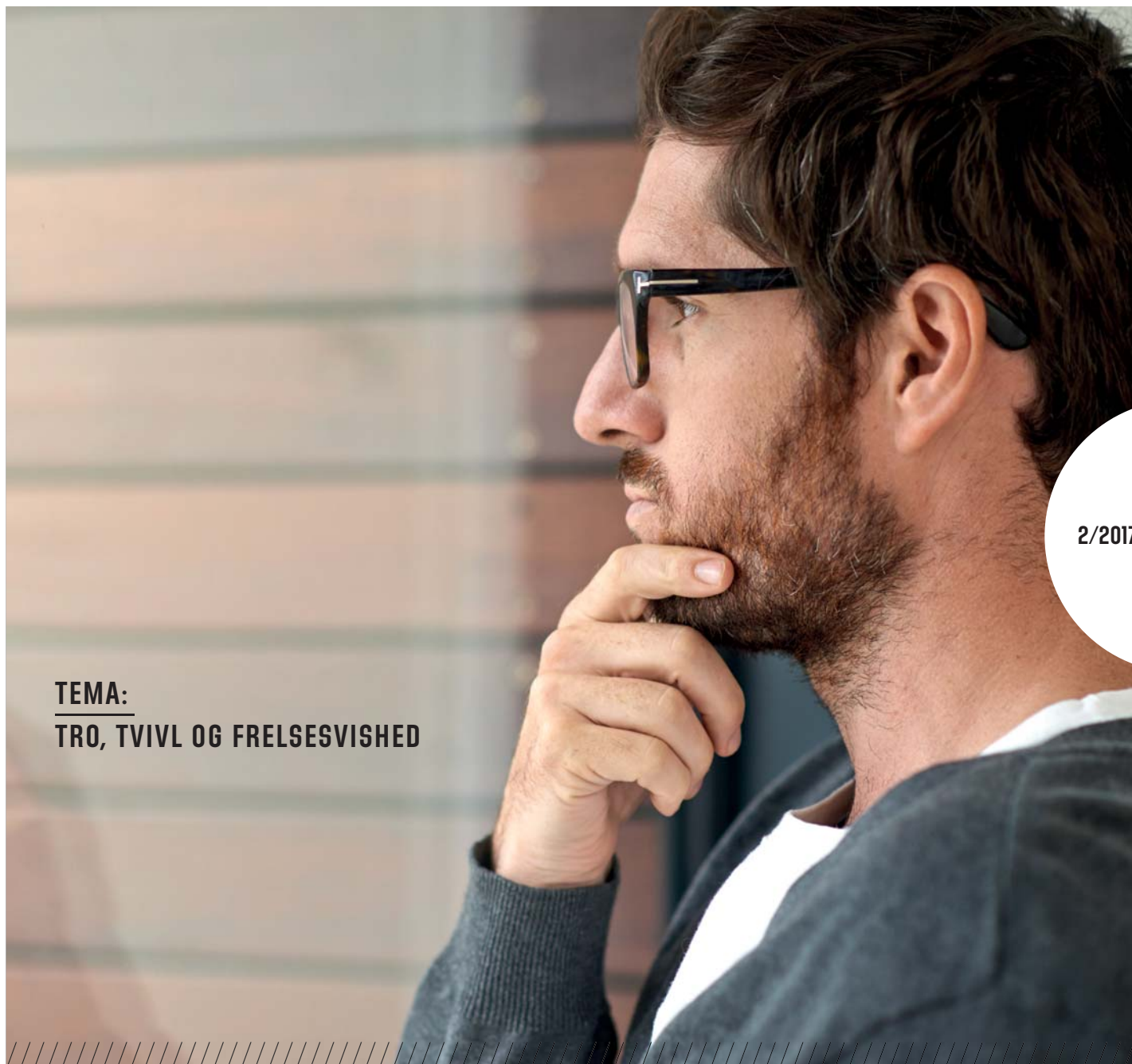

BUDSKABET

Fordybelse Analyse Inspiration

2/2017

TEMA:

TRO, TVIVL OG FRELSESVISHED

6
Tvivlen udfordrer troen

26
Både synder og retfærdig – en mærkelig befriende virkelighed

30
Sendt ud af kærlighed

BUDSKABET

WWW.BUDSKABET.DK

Nr. 2/2017. Årgang 152
ISSN 0901-4802
Budskabet udkommer fem gange om året.

LAYOUT

Amalie Puggaard Poulsen

FORSIDEFOTO

iStockPhoto

TRYK

Jørn Thomsen Elbo A/S

ABONNEMENT

Papirudgave med fri netadgang: 300 kr.
(unge under 30: 170 kr.)
Kun netabonnement: 170 kr.
(unge under 30: 100 kr.)
Gaveabonnement: 170 kr. for papir-
udgave, 100 kr. for netudgave
Gebyr for udlandsabonnement: 50 kr.
Ved adresseændring bedes oplyst både
gammel og ny adresse.

UDGIVER OG EKSPEDITION

Luthersk Mission (LM)
Industrivænget 40, 3400 Hillerød
tlf. 4820 7660, dlm@dml.dk
www.dlm.dk

Artiklerne i Budskabet afspejler ikke nødvendigvis redaktionens synspunkter, men redaktionen er ved deres optagelse ansvarlig for, at holdninger og synspunkter må kunne rummes inden for det, som Luthersk Mission (LM) står for.

REDAKTØR

Ole Solgaard,
Enggårdsvvej 39, Kragelund, 8723 Løsning
tlf. 2327 1253, os@dml.dk

REDAKTIONSUDVALG

Alex Dahl Karlsen,
cand.scient.pol., Tarm
alex.dahl.karlsen@gmail.com

Anton Bech Braüner,
stud.scient.pol., København,
a_brauner@hotmail.com

Inge Bøgel Lassen,
tidl. lærer, Aalborg
ibl@adslhome.dk

Per Westh Jensen,
cand.theol., København
peweje@gmail.com

Ruth Vatne Rasmussen,
hjemmegående/legestuesekretær, Silkeborg
vatnerasmussen@gmail.com

FORDYBELSE *i bibelsk og luthersk tro*

ANALYSE *af tidens strømninger*

INSPIRATION *til kristent liv og mission*

LEDER	
04	Må det koste noget at være kristen? <i>Ole Solgaard</i>
TEMA: TRO, TVIVL OG FRELSESVISHED	
06	Tvivlen udfordrer troen <i>Henrik Nymann Eriksen</i>
10	Sund frelsesvished <i>Ellen Esmarch Pedersen</i>
13	Jeg har grundlag for vished i troen <i>Per Munch</i>
16	Ja <i>Svend Erik Petersen</i>
FOR TROEN	
17	Evangeliets kraft i tjeneste og hverdagsliv <i>Bent Houmaa Jørgensen</i>
22	Guds kærlighed <i>Lars Jensen</i>
HORISONT	
24	Ung – kristen – seksualitet
25	Hvis ansvar?
ANDRE ARTIKLER	
26	Både synder og retfærdig – en mærkelig befriende virkelighed <i>Carsten Skovgaard-Holm</i>
30	Sendt ud af kærlighed <i>Manuel Vigilius</i>
BOGER	
34	Moseloven
36	Konge, præst og gartner

Der findes ingen nemme løsninger, som med et fingerknips fjerner sandheds-tvivl. Når alt kommer til alt, er troen en gave, og vi kan ikke programmere os selv til at tro

LEDER

Må det koste noget at være kristen?

AF OLE SOLGAARD

Mennesker fra andre dele af verden betaler en høj pris for at tilhøre Jesus, men i Vesten har vi lavet os en "feel good"-version af evangeliet.

Ole Solgaard

"Der er ikke mange, der ved det, men jeg har en bror, som bor i Nordkorea. Mens jeg skriver dette, sidder han i en fængselscelle og venter på, at forhørslederen kommer tilbage med tæskeholdet. Min bror kommer aldrig til at gå normalt igen ... Men det går mig nu ikke så meget på som varmesystemet i vores opgang, der ikke fungerer, som det skal ..."

Sådan spidder Manuel Vigilus i et blogindlæg på www.luthersk-netvaerk.dk vores manglende proportionsans og efterlyser medleven og handling i forhold til vores forfulgte kristne søstre og brødre.

Kontrast mellem os og de forfulgte

Virkeligheden er, at ude i den store verden har troen på Jesus en ufattelig stor pris for mange. De må leve med restriktioner, chikane, vold eller overgreb – blot fordi de bekender deres tilhørsforhold til ham, der gav sit liv som løsesum for

mange.

Samtidig er mange af os selv så præget af vores kultur og tidsånd, at vi har svært ved at forholde os til, at Jesus-troen har omkostninger. Vi søger det komfortable liv.

Mens vores medkristne andre steder i verden kan blive truet på livet af familiemedlemmer og miste job eller uddannelsesmuligheder, fordi de i praksis viser, at de er begyndt på et nyt liv med Jesus, sidder vi i vores trygge omgivelser – med troen godt skjult – og sukker over, at alle ikke forstår os, og at udseendet, økonomien eller karrieren ikke lever helt op til forventningerne.

"Feel good"-evangeliet

Det minder Anne Lise Søvdé Valle, der er daglig leder af Norsk Råd for Misjon og Evangelisering, os om i et indlæg i avisen *Dagen* d. 16. februar, hvor hun skriver (min oversættelse):

"Mens mennesker fra andre dele af verden be-

taler en høj pris for at tilhøre Jesus, har vi i Vesten lavet os en "feel good"-version af det samme evangelium. Vi snakker helst ikke om synd og omvendelse eller om et nyt liv i lydighed mod Guds ord for de troende. Mens evangeliet koster flere tusind mennesker livet hvert år, vælger vi hellere at ændre lidt på budskabet, sådan at det skal passe ind i det sekulære Vesten i 2017."

Det sidste siger hun bl.a. med hentydning til, at vielse af to af samme køn nu også er indført i Den Norske Kirke, og at flere af dem, der kalder sig kristne, flytter sammen med kæresten, før de bliver gift – for som hun hører tilhængere af dette anderledes evangelium sige: "Gud er glad, så længe vi er glade for det, vi gør."

Kortsigtet livsstil

Så kan man jo spørge: Hvorfor tilpasser nogle mennesker evangeliet til tidsånden og gør det omkostningsfrit, mens kristne andre steder er villige til at tilpasse deres eget liv efter Bibelens undervisning, også når det kommer til at koste dyrt?

Det hænger måske sammen med, at evigheden ikke længere spiller den nødvendige rolle i horisonten hos os i den vestlige kultur.

I virkeligheden har vi vores tilhørsforhold og mål i noget andet og større end det, vi lige her og nu kan se. Men vi bliver let så kortsynede, så vi kun lige tænker på det, der her og nu er synligt. Og så er det klart, at vi bliver optaget af kortsigtede nydelser, og vi viger uden om de smerter og omkostninger, som efterfølgelsen af Jesus kan indebære.

"Når evigheden benægtes eller er højst usikker, skal alt jo nås i dette korte liv. Det bliver så ekstremt vigtigt at få set de største byer i verden. Det bliver så enormt vigtigt at være godt underholdt i dag og eje så meget som muligt. Det bliver afgørende, at de andre giver mig mange likes, og at jeg får den medicin til 100.000 kr. pr. behandling, for at jeg kan leve et halvt år længere," skriver daglig leder af Kristent Pæda-

gogisk Institut Carsten Hjorth Pedersen under overskriften "Vis børnene, at vi er evighedsvandrere" på instituttets Facebook-opslag den 13. januar.

Virkeligheden udfordrer

Alle disse iagttagelser rejser en række udfordrende spørgsmål:

- Har vi mistet det perspektiv på livet, som troen og evighedshåbet gav Moses? Der står om ham, at "han ville langt hellere lide ondt sammen med Guds folk end for en kort tid opnå en syndig nydelse ..., for han havde lønnen for øje" (Hebr 11,25f).
- Er vi blevet immune over for budskabet om den pris, som Jesus betalte for at købe os fri fra det liv, der er underlagt tomhed og forgængelighed?
- Hvorfor er vi mere optaget af problemerne med vores "varmesystem" end af at støtte og bede for vores medkristne, der er udsat for ufattelige lidelser?
- Hvordan hænger det sammen, at missionsopgaver globalt og nationalt må udskydes, fordi pengegaverne slet ikke følger med behovet og prisudviklingen, samtidig med at "missionsfolks" formuer stiger og stiger?
- Hvad mente Jesus mon, da han sagde: "Hvor din skat er, dér vil også dit hjerte være" (Matt 6,21) – med tanke på vores liv?
- Hvordan skal fx muslimer, der kommer til Danmark, kunne se, at troen på Jesus er værd at sætte livet på spil for, hvis vi andre ikke tør forkynde og leve sådan, som Guds ord lægger op til, men bare tilpasser os tidsånden?

Vi glemmer let, at vi har et evigt håb: at vi har noget større og bedre i vente. Derfor har vi brug for konkret at prioritere at fordybe os i Guds ord, så hans Ånd kan sætte dagsordenen for os.

Dermed vil håbet og evighedsperspektivet gøre noget ved os indefra. Det vil sætte jordnære aftryk i vores måde at indrette os i livet her og nu og i vores relationer til andre mennesker. ■

Evigheden spiller ikke længere den nødvendige rolle i horisonten hos os i den vestlige kultur

TEMA

Tvivlen udfordrer troen

AF HENRIK NYMANN ERIKSEN

Hvad stiller man op med sin tvivl – hvad enten det drejer sig om sandheds-tvivl eller frelses-tvivl?

Henrik Nymann Eriksen,
f. 1965

Forstander på Luthersk
Missions Højskole (LMH)
hne@lmh.dk

Kristne er forskellige, men det er få, som ikke kommer til at opleve tvivl på den ene eller anden måde. Tvivlen handler ikke altid om det samme, og den kan leve i os med forskellig styrke og frekvens.

Hvor udbredt tvivl er, er til gengæld et mere åbent spørgsmål, men med et slag på tasken vil jeg mene, at der er flere, som kæmper med tvivl, end vi umiddelbart får indtryk af, når vi kommer sammen i vores kristne fællesskaber. Mange bærer deres tvivl alene, og det bliver den ikke lettere af.

To slags tvivl

Tvivl møder os på forskellige måder, men det kan være hensigtsmæssigt at skelne mellem to grundtyper af tvivl, nemlig sandheds-tvivl og frelses-tvivl.

Sandheds-tvivl er den mest grundlæggende

tvivl og handler om, hvorvidt kristendommen virkelig er sand:

Findes Gud virkelig? Har han virkelig skabt verden? Er der ikke en uløselig konflikt mellem videnskaben og Bibelen? Er Bibelen ikke fuld af fejl og modsigelser? Blev Jesus virkelig født af en jomfru? Gik han på vandet? Opstod han fra graven? Er det sikkert, at han kommer igen? Disse og en lang række andre spørgsmål har det til fælles, at de handler om, hvorvidt det, vi tror på, er sandt.

Den anden form for tvivl er *frelses-tvivl*. Den handler ikke om, hvorvidt kristendommen er sand. Frelses-tvivlen er snarere en tvivl på min egen tro:

Er min tro god nok? Er jeg virkelig Guds barn? Vil jeg være mellem de frelste, hvis Jesus kommer igen i dag? Denne form for tvivl kalder vi også for anfægtelse. Det er en uvished og uro,

FOTO: ISTOCKPHOTO

som kan ramme en sand kristen: Hvordan kan jeg vide, at jeg er frelst, når jeg ikke lykkes så godt med min tro og mit liv som en kristen?

Disse to slags tvivl har den indre uro til fælles, men er i øvrigt meget forskellige. Nogle kan være hårdt ramt af den ene uden at kende meget til den anden og omvendt.

To slags tvivlere

Når det gælder sandheds-tvivlen kan der være to attituder til den. Det kan i og for sig være de samme spørgsmål, som er i spil, men holdningen i situationen er helt forskellig.

For den *ene slags* sandheds-tvivlere er tvivlen plagsom. Tvivlens spørgsmål er som pile i sjælen. Tvivlen er forbundet med ubehag, uro og utryghed. Den plagsomme tvivl lever side om side med en længsel efter vished og overbevisning.

Den plagsomme tvivl er kendetegnet ved, at den gerne vil tro, men ikke kan. Deraf fortvivlelsen. I Judas' Brev får vi en indirekte fornemmelse af den lidende tvivler i formaningen: "Der er nogle, som I skal være barmhjertige imod, nemlig dem, der tvivler" (Jud 22). Jeg tror, at Judas ved, at det kan være hårdt at tvivle, og derfor appellerer han til menighedens barmhjertighed over for tvivlerne. De har det nemlig rigtig hårdt.

Men der er også en *anden slags* sandheds-tvivlere. Det er dem, som har det godt med deres tvivl. Tvivlen er en kærkommen mulighed for at holde kristendommens alvor på afstand. Tvivlens spørgsmål er et skjold, der bruges til at slukke troens pile!

Den kærkomne tvivl er ikke forbundet med uro og kvaler, men er et komfortabelt alibi for ikke at tage troen alt for alvorligt. I dag hyldes tvivlen jævnligt som den største dyd, men man får samtidig ofte en fornemmelse af, at det er en måde at have et ualvorligt forhold til Gud på.

At den komfortable tvivl findes, må dog ikke få os til at bagatellisere den plagsomme tvivl. For den, som er ramt af denne tvivl, er det voldsomt hårdt. Det er det, hvad enten det føles som et frit fald ned i et sort hul eller som en lille orm, der sidder og gnaver i hjertet hele tiden. Derfor skal vi tage tvivlen alvorligt både hos os selv og andre.

Vi vil nu standse lidt ved de to grundtyper af tvivl.

Er det sandt?

Først noget om *sandheds-tvivlen*. Den kan ramme os fra flere kanter. Fælles for dem er, at spørgsmålene kommer indefra, fra mig selv. Det kan godt være, at de i første omgang er hørt udefra, men så er spørgsmålene flyttet ind i vo-

Der er flere, som kæmper med tvivl, end vi umiddelbart får indtryk af, når vi kommer sammen i vores kristne fællesskaber. Mange bærer deres tvivl alene, og det bliver den ikke lettere af.

res eget hjerte og møder os indefra. Fra os selv. Var det ikke fra os selv, spørgsmålene kom, var der slet ikke tale om tvivl. Problemet er, at indvendingerne mod troen – modstræbende – er blevet vores egne indvendinger.

Årsagerne til tvivl kan være flere. Jeg vil her nævne fem:

Svære spørgsmål. Det kan handle om ting i Bibelen, som vi bare ikke synes kan passe. Og det er lige fra de store filosofiske spørgsmål om, hvordan Gud, som er kærlig og har al magt, kan tillade så meget ondt i verden, til detaljspørgsmål om at få Jesu to stamtavler til at stemme overens.

Det kan også handle om rimeligheden i en kristen etik eller forholdet mellem naturvidenskab og Bibelen. Vi skal ikke undervurdere det pres, som livet i et sekulariseret samfund og uddannelsessystem sætter os i. Omgivelsernes indvendinger siver ind i vores hjerte og kalder på svar, hvis vi skal kunne forblive kristne med integritet.

Selvom svære spørgsmål selvfølgelig er en væsentlig årsag til tvivl, så er der også andre ting, der kan bane vej for tvivlen.

Det kan være: *Barnetroen holdt ikke.* Barnetroen får jævnligt nogle roser, som den ikke fortjener. Jeg tænker her ikke på en tryk (barnlig) tillid til Gud, men på et lavt videns- og refleksionsniveau om troen,

som ikke svarer til det videns- og refleksionsniveau, vi har på andre områder af livet.

Det kan ende med at give for store spændinger. Troen bliver til en barnlig ting, og det gør den meget sårbar, når vi ellers er voksne mennesker, der forholder os til komplekse forhold hver eneste dag.

I forlængelse af dette kommer den tredje grund til, at sandhedstvivlen kan trænge sig på: *man har aldrig helt vidst, hvad man troede på.*

Mange indvendinger mod kristendommen er egentlig indvendinger mod en karikatur. Det bedste værn mod den slags indvendinger er, at man ved, hvad bibelsk kristendom er. Latterliggørelse af et vrangbillede af Gud gør ikke det store indtryk på den, som ved, hvad sand kristendom er.

En fjerde grund til, at tvivlen kan komme, er, at *man har oplevet noget stærkt følelsesmæssigt.* Det kan være uforståelig sygdom og død. Det er uforståeligt, at Gud har kunnet tillade det, som skete. Hvorfor hørte han ikke vores bønner? Er han virkelig så god, som han siger? De spørgsmål, som rejses mod Gud, får deres energi fra sorg og smerte andre steder i livet og kan i kombination med andre forhold bane vej for tvivlen.

En femte grund til tvivl er for nogle, at

man er skuffet over de kristne. Ligesom en god oplevelse af det kristne fællesskab kan være en hjælp for troen, kan en negativ være det modsatte. Selvom det ikke burde gå ud over Gud, at hans ufuldkomne børn virkelig er ufuldkomne, så baner skuffelse over de kristne ofte vej for tvivlen.

Hjælp mod sandheds-tvivl

Der findes ingen nemme løsninger, som med et fingerknips fjerner sandheds-tvivl. Når alt kommer til alt, er troen en gave, og vi kan ikke programmere os selv til at tro. Alligevel er der forhold, som har betydning:

- *Fortræng ikke farlige tanker.* Tvivlen svækkes af at komme frem i lyset. Se tvivlen i øjnene og sæt ord på den.
- *Konkretiser og søg svar.* Tvivlen får ofte næring af diffuse generaliseringer. Gør tvivlens indvendinger konkrete: Hvad er det for nogle modsætninger helt konkret, der evt. er mellem naturvidenskaben og Bibelen? Hvad er det helt konkret for nogle selvmodsigelser, der evt. er i Bibelen? Skriv indvendingerne ned og søg svar på dem. Der er kristne, som har bakeset med lignende spørgsmål før dig.
- *Snak med Gud om tvivlen.* Det kan virke underligt, men fortæl helt ærligt Gud om din tvivl. Han kan godt tåle det. Johannes Døber sendte bud til Jesus og bragte tvivlens spørgsmål til ham direkte (Matt 11,1-6).
- *Snak med andre kristne.* Bryd ensomheden og tal med en kristen ven og/eller en erfaren kristen. Snak evt. sammen flere gange. Vi har brug for andre i tider med tvivl.
- *Bliv ved med at læse i Bibelen.* Også det kan virke underligt, hvis tvivlen knytter sig til Bibelen. Men fortsæt, og ger-

I dag hyldes tvivlen jævnligt som den største dyd, men man får samtidig ofte en fornemmelse af, at det er en måde at have et ualvorligt forhold til Gud på

ne i evangelierne. Fortæl Jesus om det, som du har svært ved at tro på, og praktisér det, som du godt kan tro på.

- *Læs god litteratur, hjemmesider, YouTube mm.* Der er mange resurser med hjælp mod indvendingerne mod troen. Tag din tvivl så alvorligt, at du gør et arbejde med at finde svar.
- *Lær at leve med ubesvarede spørgsmål.* Vi vil ikke kunne få svar på alle vores spørgsmål. Det bliver vi nødt til at komme til rette med på et eller andet tidspunkt. Det betyder ikke, at vi ikke skal søge svar, men vi er kun mennesker, og der er en grænse for vores forståelse af Gud.

Jesus kunne rumme sandheds-tvivlere i sin nærhed. Det ser vi efter opstandelsen, hvor både Thomas (Joh 20,24-29) og nogle af de andre disciple tvivlede på Jesus (Matt 28,17), men alligevel blev rummet og favnet af ham.

Er jeg frelst?

Herefter vil vi kigge lidt på *frelses-tvivlen*. Den er af en helt anden art end sandheds-tvivlen, om end de også kan være forbundne. Frelses-tvivlen stiller ikke spørgsmål ved kristendommens sandhed, men ved sin egen tros ægthed: Er min efterfølgelse helhjertet nok? Er jeg glad nok for Jesus? Hvad med de synder, som jeg begår igen og igen; diskvalificerer de mig fra at være Guds barn?

Frelses-tvivlen, som vi også kunne kalde *anfægtelsen*, bliver oftere adresseret i forkyndelsen end sandheds-tvivlen. Jeg tillader mig derfor at svare kortere på denne udfordring for troen.

På spørgsmålet, om min tro er for lille, vil jeg minde om den far, hvis søn var besat af en ond ånd, som Jesus uddrev. Efter Jesu ord om, at alt er muligt for den, som tror, råbte han: "Jeg tror, hjælp min vantrol!" (Mark 9,24). Den tro var nok til, at Jesus greb ind.

Det lærer os en vigtig ting om troen: Det er ikke troens størrelse, som er afgørende, men dens genstand. Uanset hvor lille vores tro er, så

Selvom det ikke burde gå ud over Gud, at hans ufuldkomne børn virkelig er ufuldkomne, så baner skuffelse over de kristne ofte vej for tvivlen

er det, som betyder noget, ikke troens styrke, men hvem den er rettet imod.

Fraværet af glade og taknemmelige følelser kan også skabe tvivl om, hvorvidt jeg er frelst. Men det er ikke vores glæde og taknemmelighed, der frelser os. Det er alene Jesus, der frelser. Guds godhed er ikke betinget af din taknemmelighed og glæde.

Gentagne synder kan ligeledes sætte sig som en tvivl om retten til at være Guds barn. Hertil er der at gøre opmærksom på, at når det gælder synden, så har Jesus givet sig selv hen som et sonoffer for hele verdens synd (1 Joh 2,2. Joh 1,29), og der er ikke flere ofre, som skal gives som supplement til hans offer. Jesu blod renser for al synd (1 Joh 1,7). Det er grundlaget for, at vi kan være Guds børn og have del i det evige liv – ikke om vi sejrer i vores kamp mod synden.

Variant: Er jeg elsket?

Der er en variant af frelses-tvivlen, som trænger sig på i vores liv, måske mere end tidligere, nemlig: Kan jeg regne med, at Gud elsker mig, når der sker forfærdelige ting i mit liv lige nu?

Svaret findes ikke i en afvejning af godt og skidt i vores liv, men i en opmærksomhed på, *hvor* vi har et sikkert vidnesbyrd om Guds kærlighed. Det har vi dybest set kun ét sted: "Gud viser sin kærlighed mod os, ved at Kristus døde for os" (Rom 5,8). Du kan vide, at du er elsket af Gud, ved at se på den pris, han var villig til at betale for dig. Det er et sikkert tegn.

Uanset om vores tvivl er sandheds-tvivl eller frelses-tvivl, er troen noget, som *gives* til os. Det er en gave, der er uløseligt knyttet til Jesus Kristus, som selv vil være troens banebryder og fuldender i sine disciples liv (Hebr 12,2). ■

TEMA

SUND FRELSESVISHED

AF ELLEN ESMARCH PEDERSEN

Det kan være usundt, hvis vi hele tiden tager temperaturen på vores forhold til Gud, f.eks. ved at lægge mærke til, hvor nær vi føler os på Gud i bøn, bibellæsning eller lovsang.

Ordet *frelsesvished* findes ikke i Bibelen, men sagen gør. Det er tydeligt i dette vers: "Dette har jeg skrevet til jer, der tror på Guds søns navn, for at I skal vide, at I har evigt liv" (1 Joh 5,13).

Ordene "for at" fortæller, at hensigten med det, Johannes lige har skrevet, er, at de troende skal vide, at de har evigt liv. Det betyder, at vi har en Gud, som ønsker, at en kristen skal have lov til at hvile trygt i at "vide sig frelst".

Grundlaget for det finder vi i de vers, Johannes skriver lige før: "Og dette er vidnesbyrdet, at Gud har givet os det evige liv, og det liv er i hans søn. Den, der har Sønnen, har livet; den, der ikke har Guds søn, har ikke livet" (1 Joh 5,11f).

Det er troen på Jesus som frelser, der er det afgørende. Tror vi på ham, kan vi hvile trygt i at have del i frelsen og det evige liv.

Det er så også her, uroen kan få fat. For så er

spørgsmålet: Tror jeg? Hvad er tro? Tror jeg nok? Tror jeg rigtigt?

Sundt – usundt

Når det gælder spørgsmålet om frelsesvished, kan der både være en tilgang, som er sund, og en tilgang, som er usund.

På den ene side er det usundt, hvis det bliver til skråsikkerhed. Altså en én gang for alle vished. Så kan det føre til, at vi lukker af for Guds ransagende tale til os.

På den anden side kan det også være usundt, hvis vi hele tiden tager temperaturen på vores forhold til Gud, f.eks. ved at lægge mærke til, hvor nær vi føler os på Gud i bøn, bibellæsning eller lovsang. Eller hvis talen om synd og dom gør vores gudsforhold frygtbaseret og dermed hele tiden rokker ved hvilen og glæden i at være Guds barn, fordi vi bliver bange for, at det ikke

står rigtigt til med os.

Det bliver sundt, når fokus rettes væk fra os selv. I bogen *Kristen mellem kaos og tryk* beskriver Jens Ole Christensen det meget godt (s. 75):

”Frelsesvished er noget, jeg må høre. Den kommer til mig udefra gennem Ordet, dåben og nadveren uafhængigt af min aktuelle tilstand, kvaliteten af mit kristenliv og af mine evner til at holde de gode øjeblikke og den gode oplevelse fast. Paulus skriver om Jesus: ’For han er vor fred’ (Ef 2,14). Alle mulige andre steder kan vi have ufred, også inden i os selv og vores egen tro. I ham er der fred.”

Lad Gud ransage

”Ransag mig, Gud, og kend mit hjerte, prøv mig, og kend mine tanker, se efter, om jeg følger afgudsvej! Led mig ad evigheds vej!” (Sl 139,23f).

Hvis vi gør dette vers til vores bøn, undgår vi den evindelige selvransagelse og tagen temperaturen på vores forhold til Gud. I stedet åbner vi sind og hjerte for, at Gud kan kaste sit lys ind i os og afsløre, hvis vi er på vej ud i et galt spor og på vej væk fra ham.

Vi overlader så at sige ransagelsen til ham og beder ham om at prikke til os, hvis der er noget, der ikke er, som det skal være. Ikke fordi vi er ligeglade – men netop fordi vi ønsker at høre ham til og ønsker at leve i den frihed, som det giver at være tryk i at høre Gud til.

Klar forkyndelse

Hvis frelsevisheden skal finde et sundt spor, er det vigtigt, at vi lytter til en forkyndelse af ”lov og evangelium” som har bibelsk klarhed og vægt. På den ene side en forkyndelse, der gør det klart for os, at vi har brug for Jesus, fordi vi er syndere, der har vendt os væk fra Gud. Selvfølgelig er grundsynden er jo, at vi ikke tror på Gud. På den anden side, at vi har en Gud, der ønsker fællesskab med os og derfor har givet os Jesus, der netop kom for at frelse syndere.

Det sunde spor findes der, hvor det er takken

Tendensen er, at lavt selvværd og ængstelse omkring, hvordan det står til med forholdet til Gud, ofte er sammenfaldende

til Gud over, at han vil være frelser for os, der er fremtrædende. Takken fortæller jo netop, at vi både ved, at vi har brug for frelse, og at vi har fået del i den.

Skamkultur

Vi lever på mange måder i en kultur, hvor der er mere fokus på skam end på skyld. Skyld har at gøre med, at jeg har *gjort* noget forkert, som der er brug for erkendelse af og opgør i forhold til. Her kommer tilgivelsen ind som en befriende mulighed.

Skam har at gøre med, at jeg *er* forkert. For at undgå at *være* forkert, bliver det meget væsentligt at lykkes med det, man er og *gør*. Og hvis jeg ikke lykkes, er det min egen skyld.

På sin egen bagvendte måde, kommer ”skyld” så alligevel ind i billedet af skam – bare ikke som skyld på grund af forkerte handlinger over for Gud eller andre mennesker, men snarere som skyld over at være forkert ved ikke at leve op til egne og andres idealer.

Det betyder, at det kan blive vældig sårbart at tale om synd og skyld – fordi det høres som skam og kædes sammen med at *være* forkert.

Også som kristne, er vi præget af tendenserne i vores samfund og dens kultur. Derfor er det vigtigt, at der sideløbende med en klar forkyndelse af synd og nåde også forkyndes, at vi er underfuldt skabt og værdifulde uanset, om vi lykkes eller ej. At vi ikke taber værdi, fordi vi er syndere, men at det netop er, fordi vi er værdifulde og højt elskede, at Gud vil frelse os og have

Ellen Esmarch Pedersen,
f. 1958

Lærer på LMH og selvstændig terapeut
ellenesmarch@gmail.com

Vores frelse afhænger ikke af, om vi har vished eller ej

fællesskab med os.

Hvis ikke skabelsesdimensionen også forkyn- des, giver det grobund for megen unødigt uro i frelsesspørgsmålet. En lidt tidstypisk uro, som måske ikke svarer til vores klassiske billede af problemer omkring frelsesvished.

Sund frelsesvished kan vi have, når vi *både* ved os elskede og værdifulde og ved og hviler i, at vi for Jesu skyld er frelste syndere.

Frelsesvished og selvværd

Den samme prædiken kan høres forskelligt, for- di vi er vidt forskellige som mennesker og ty- per, og fordi vi har så forskellig bagage med os. Og den kan høres forskellig af et menneske med sundt selvværd og et menneske med lavt selv- værd. Det, som kan lade den ene næsten ube- rørt, kan vække uro og give søvnløse nætter for den anden.

Tendensen er, at lavt selvværd og ængstelse omkring, hvordan det står til med forholdet til Gud, ofte er sammenfaldende. Er selvværdet lavt, er selvkritikken høj – og så kan det være svært at tro og tage imod tilsigelsen af synder- nes forladelse.

Der er også stor forskel på, hvor følsomme samvittigheder vi har. Nogen suger al tale om vores iboende syndighed og lyst til synden til sig med det resultat, at syndigheden bliver alt- dominerende. Hvis så tendensen i den forkyn- delse, man lytter til, er hovedvægten ligger på netop dette, bliver resultatet, at det er meget vanskeligt at hvile i evangeliet. Ængstelsen går her på, at ro og hvile kan være tegn på, at man er blevet ligeglad og måske lever i uopgjort synd.

En sjælesørgerisk forkyndelse med sund vægt på både lov og evangelium og vægt på første tros- artikel om skabelsen er her meget vigtig. Men det kan også være nødvendigt at henvise til sjæ- lesorg og/eller terapeutisk hjælp. Måske er pro- blemet her mere af menneskelig end åndelig art.

Der vil være andre i en forsamling, som har brug for at blive ”rusket”, fordi deres samvittig- hed af den ene eller anden grund er blevet slø-

vet, eller fordi de er på vej til at falde i søvn ån- deligt set.

Hvis der er en sund forkyndelse af lov og evan- gelium, må vi her stole på, at Helligånden gør sit arbejde i den enkelte – hvad enten der er brug for at finde hvile, eller der er brug for at blive rusket op.

Usund uro gør os passive

Vores frelse afhænger ikke af, om vi har vished eller ej. Den ligger heldigvis uden for os selv og afhænger af Jesus, og det han har gjort for os.

Vi kan altså godt være frelst uden at have frel- sesvished. Men vi har en Gud, som under os vis- hed, fordi det giver frimodighed til at leve et liv for både Gud og næsten, og fordi det giver fri- modighed til at tage kampen op mod syndens magt i vores liv.

Usund uro giver selvoptagethed og gør os pas- sive. Vi bruger energien på at ransage og prøve os selv. Blikket vendes indad i stedet for udad.

Hvis Guds modstander, Djævelen, kan holde os der, er han godt tilfreds. Så omsættes evan- geliets frihed nemlig ikke til et liv i efterføl- gelse. Men hvis uroen og ængstelsen derimod afløses af trykthed i evangeliet, giver det en plat- form at stå på, som giver frimodighed til at leve som Jesu efterfølgere.

Rosenius har fat i dette i sangen *Ængstede hjerte*:

Ængstede hjerte
op af din smerte!
Glemmer aldeles du alt, hvad du har:
Frelserens venskab,
nåde og kendskab?
Endnu han lever og er, som han var.

Gud er din Fader,
dig ej forlader,
Sønner endnu som sin broder dig ser,
trofast dig Ånden
tager ved hånden,
leder dig fremad, hvad ønsker du mer?
(SOS nr. 489, vers 1 og 4)

TEMA

Jeg har grundlag for vished i troen

AF PER MUNCH

Jeg kan være åndelig forvirret, anfægtet og opleve, at troen er væk. Men Jesus er ikke væk. Han er nær med sin frelse.

Det er underligt med ordet *frelsesvished*. Da jeg var ung, blev det brugt tit og tæt. Og når der var spørgsmålsbesvarelse, dukkede der helt sikkert et spørgsmål op om frelsesvished. I dag bruges det meget sjældent. Flere unge siger direkte, at de aldrig har hørt om det. Er ordet forsvundet? Er sagen forsvundet? Er vi i dag blevet så åndeligt modne, at vi ikke har brug for at høre om frelsesvished?

For min egen del er spørgsmålet om, hvordan kan jeg vide, at jeg er frelst, stadig aktuelt og påtrængende. Begrebet *frelsesvished* er ikke det afgørende. Men selve sagen er stadig vigtig.

Hun var parat

Kort tid før vi rejste hjem fra Kenya, hvor vi havde virket som missionærer, døde en ung kvinde i forbindelse med fødslen af sit fjerde barn. Hun blev 30 år gammel og efterlod sig mand og fire børn. Hun var lige der, hvor der var allermest

brug for hende. Hun var vores nabo, og vores børn færdedes hjemmevant i hendes hjem. Ingen af os forstod noget som helst af det hele. Hvorfor skulle det ske? Vi troede, at hun skulle lede kirkens kvindearbejde og havde et langt og betydningsfuldt liv foran sig. Men kendsgerningerne er, at ingen af os ved, hvor lang tid vi skal være her på jorden. Gud ved det.

Samtidig fortæller Bibelen os, at der blot er to veje at gå på. Den smalle og den brede. Vi ved det godt, men glemmer det så let. Eller måske er det sådan, at vi direkte fortrænger det, da vi ikke vil konfronteres med, at vi går på en af to veje:

Den ene vej fører til fortabelsen, den anden vej fører til Himmelen. Vi vandrer på en af disse to veje, men hvilken vej? "To kvinder skal male på den samme kværn; den ene tages med, og den anden lades tilbage" (Matt 24,41). På dommens dag vil nogle høre ordene fra Jesu mund: "Jeg ved ikke, hvor I er fra" (Luk 13,22-30). Det

Per Munch, f. 1955
Sognepræst i Nyker
pkmu@km.dk

*Frelsesvisheden
er ikke et mål i sig
selv, men en hjælp
til at holde ud
under vores livs-
vandring*

er rystende alvor. Hvad skal der ske med mig? Kommer jeg frelst hjem til Gud?

Vores nabokone i Kenya havde lært Jesus at kende og brændte for at fortælle andre om Jesus. Jeg forsøgte naturligvis at give et trøstens ord til manden, men han svarede: "Kom, jeg vil vise dig noget." Han tog mig med ind i deres hjem, helt ind i soveværelset. Han viste mig et stykke stof, hvorpå hans kone havde syet et vers fra Bibelen, og der stod skrevet på deres eget stammesprog: "*Fred efterlader jeg jer*". Det var Jesu egne ord til disciplene, da han skulle forlade dem.

Manden fortalte, at hans kone havde afsluttet dette broderi 14 dage før sin død, og nu hang det på væggen og talte sit tydelig sprog, og så fortsatte han: "Gud tog hende, fordi hun var parat." Jeg hæftede mig ved ordene: "Hun var parat." Kan man dybest set sige noget bedre og mere vigtigt om et menneske?

Hun var parat. For manden og alle os andre blev dette dødsfald et stærkt kald til den enkelte: Er jeg parat? Er du parat? I tre dage – nat og dag – blev der sunget om den himmelske herlighed i stedet for de hedenske håbløse klagesange. Naturligvis blev der også her ved denne tragiske død klaget og sukket, men ikke som hedningerne, der ikke har noget håb.

Hvordan bliver jeg parat?

Evangeliet forkynder og tilsiger mig syndernes forladelse. Jesus kommer til mig med ordene om, at han har gjort alt for mig. Min frelsesgrund er helt og fuldt det, som Jesus har gjort og gør for mig.

Der er tider, hvor man jublende synger: "Guds barn jeg er". Man oplever og erfarer det. Men så er der også tider, hvor man mærker og føler, at man er alt andet end et Guds barn. Man oplever sig noget så forvirret, usikker og ligeglad.

Da er det godt at minde sig selv og andre om, at min frelsesgrund er ikke lig med min frelsesvished. Jeg kan være åndelig forvirret, anfægtet

og opleve, at troen er væk. Men Jesus er ikke væk. Han er nær med sin frelse.

Min datter kom engang for mange års siden jublende ind på mit kontor og sagde: "Far, Guds hånd er så stor, at man ikke altid kan se, at man er i den." Det havde hun lige hørt i børneklubben, og denne glæde ville hun bare så gerne dele med sin far. For mig blev det noget så opbyggeligt og mindede mig samtidigt om, at også børn er optaget af frelsesvished og kender til det at tvivle og anfægtes. Men de kender også til at udtrykke troens glæde, så det bevæger os andre.

I sangen *Guds barn jeg er!* (SOS 528) er der mange udråbstegn. Sangen er fyldt med udråbstegn. Prøv bare at tælle dem. Det er herligt at synge denne sang, når man vil udtrykke troens glæde, men det er altså også godt at synge sangen, når man plages af anfægtelse. Jeg erfarer det måske ikke, men jeg siger alligevel: "Guds barn jeg er!" med udråbstegn.

Grunden til fred

I sangen *Med Gud og hans venskab* (SOS 506) synger vi triumferende i v. 5: "Se, her er nu grunden til lykke og fred". Hvor er denne grund, kan man spørge? Lige forud for dette vers skrev Rosenius: "ja, én er for alle retfærdig og ren".

Her – i det, Jesus har gjort én gang for alle – finder jeg grunden til fred med Gud, og det giver mig en frimodig vished om, at jeg er Guds barn. Jesus døde for os alle. Han bar vores skyld og giver os sin retfærdighed. Det er budskabet om det salige bytte. Hans retfærdighed gør os rene for Gud.

Det er, som Paulus siger i Rom 5,1: "Da vi nu er blevet gjort retfærdige af tro, har vi fred med Gud ved vor Herre Jesus Kristus".

Min frelsesvished grunder sig ikke på min tro, min bøn, min bibellæsning osv., men ene og alene på, at Jesus har gjort mig ren og retfærdig for Gud. Min egen retfærdighed er krøllet, huller og fyldt med snavs. Men Jesu retfærdighed

er fuldkommen og uforanderlig, og den bliver tilregnet os ved tro. Det er troens retfærdighed. Den er intakt, også når jeg fristes, og når anfægtelsens storme raser i mit liv.

Visheden om min frelse finder jeg ikke i mit hjerte, men hos Jesus.

I Hebræerbrevet 6,19-20 kaldes håbets vished for et anker for sjælen. Et anker kastes uden for skibet, så det kan gribe fat om noget og dermed holde skibet på plads. Sådan er det også med vores frelsesvished. Troens anker har vi ikke i os selv, men det er kastet hen på Jesus. Troen griber om Jesus på korset, som gik ind bag forhængen og sonede vores synd.

Her er troens hvile. Det vigtigste er ikke, at vi oplever hvilen, men at vi kommer til Jesus, som giver troens hvile.

Da israelitterne blev befriet fra trældommen i Ægypten, fik de at vide, at de skulle slagte et lam og smøre blodet på dørstolperne. Da ville dødsenglen gå forbi dem, så de kunne beholde livet. Oplevelserne inde bag dørstolperne med det røde blod har været forskellige. Nogle har været trygge, og andre usikre. Men det afgørende var, at de var derinde bag de blodrøde stolper. Blodet holdt dem i live. Sådan er vores frelsesvished.

Når det kniber med visheden, er der også hjælp i at tænke på dåben, hvor Gud giver os løfte om det evige liv. I dåben blev vi forenet med Jesus og voksede sammen med ham. Dåbens gave er, at jeg blev Guds barn. Som Guds barn er jeg elsket og omsluttet.

Her i dette liv er der mange kampe mod synd, død og Djævel, og det er kampe, der kan plage os. Men midt under syndens daglige plage er vi iklædt Jesu fuldkomne retfærdighed. Vi kender vores egen skrøbelighed, men i Jesus er vi rene og uden fejl for Guds ansigt.

Den gode strid

Livet er fyldt af kampe og glæder. Da Paulus var ved at afslutte sin tjeneste og overdrog ansvaret til den unge Timotheus, sagde han bl.a.:

FOTO: THOMAS ANGERMANN

”Jeg har stridt den gode strid, fuldført løbet og bevaret troen” (2 Tim 4,7f). Hvad så derefter? ”Nu har jeg retfærdighedens sejrskrans i vente”. Frelsesvisheden giver os styrke til at holde ud, så vi når målet – hjemme hos Gud. Frelsesvisheden er ikke et mål i sig selv, men en hjælp til at holde ud under vores livsvandring.

På sangeren Frank Sinatras gravsten står der: ”The best is yet to come” (Det bedste er i vente). Som Guds børn har vi det bedste i vente. Jesus har givet os et håb for evigheden. Evighedsdimensionen sætter vores liv i perspektiv.

Dette håb taler direkte imod tidens tendens, som kun har fokus rettet mod det gode liv her og nu. Men Jesus har givet os ikke bare et håb for dette liv, men for evigheden. Vi ved, at vi har det bedste i vente.

Derfor opfordrer Paulus os til at iklæde os håbet om frelse som en hjelm (1 Thess 5,8). Iklædt håbet om frelse som en hjelm, får vi mod og styrke til at synge og tale om evigheden. ”Og dette har jeg skrevet til jer, der tror på Guds søns navn”, siger apostlen Johannes, ”for at I skal vide, at I har evigt liv” (1 Joh 5,13). ■

Når det kniber med visheden, er der hjælp i at tænke på dåben, hvor Gud giver os løfte om det evige liv. I dåben blev vi forenet med Jesus og voksede sammen med ham.

GODT SAGT

En svag tro, fuld af tvivl, uden glæde, midt i personlige nederlag og psykisk ustabilitet er en frelsende tro, når den er rettet mod Jesus og det, han gjorde for os.

En glad tro, fuld af overbevisning, som "jeg har det godt med", er selvbedrag, hvis den fx bare er rettet mod kvaliteten af min egen kristendom.

JENS OLE CHRISTENSEN

JA

AF SVEND ERIK PETERSEN

Svend Erik Petersen,
f. 1947

Pensioneret gymnasielærer

Når mørke skyer truer horisonten,
når uro distraherer daglig-donten,
er du så den, der dagligt er mig nær,
er du så den, de siger, at du er?

Når jordskælv og tsunamibølger rammer,
når skov og land og huse står i flammer,
er du så den, der ikke bare glor,
men ynkes over denne arme jord?

Når fattigdom og sult og sygdom hænger,
når folk går ned med overfyldte færges,
er du så Gud for den, der lider nød
og ikke ønsker nogen synders død?

Når hadet syder, og når krigen raser,
når tårne og familiemønstre braser,
er du så den, der hører suk og gråd,
og er din egen kind da tårevåd?

Når ondskab dybt herinde også truer,
når hjertet mærker synden, og det gruer,
er du så stadig nådens Gud for mig,
og er din Søn mon stadig frelsens vej?

Når jeg er fuld af lunkenhed og svigter,
når jeg forsømmer kærlighedens pligter,
er du så Gud, der stadig elsker først,
hvis kærlighed er uforandret størst?

Når tvivl på bibelordet lukker inde,
når Ordet kvæles i perfide vinde,
er du så Herren, der gav Ordet krop
og selv ved Ånden lukker Ordet op?

Når troen overskygges af min vantro,
når jeg erkender blankt, jeg ikke kan tro,
er du så stadig en treenig Gud,
der kalder troen frem og frier ud?

Når jeg til sidst skal slippe for at råbe,
når Jesus er det ene, jeg tør håbe,
er du så den, du siger, at du er,
er du så den, der evigt er mig nær?

FOR TROEN

Evangeliets kraft i tjeneste og hverdagsliv

AF BENT HOUMAA JØRGENSEN

Evangeliet er Guds kraft til frelse. Det gør mig ved troen til et Guds barn og giver mig en helt ny identitet. Samtidig giver evangeliet mig ved troen kraft til at leve det liv, der svarer til min nye identitet.

Jesus har lovet, at den, som tror på ham, bliver *virkelig fri* (Joh 8,31-36). Oplever vi det i vores liv, at vi ved troen på Jesus er virkelig frie?

Der er en direkte forbindelse mellem disse ord af Jesus og apostlen Paulus' ord i Romerbrevet 6-8, hvor han også taler om at være syndens træl og at være frigjort i Kristus.

Vi kan sige det på den måde, at Paulus uddyber for os, hvad det betyder, når Jesus siger, at vi skal være virkelige frie. Jesus lovede apostlene, at Helligånden vil "vejlede jer i hele sandheden" (Joh 16,13), og at "sandheden skal gøre jer frie" (Joh 8,32). Det gælder også de sandheder i Romerbrevet 6-8, som vi i denne artikel vil dykke mere ned i.

Vi kan finde kraft til sejr og frihed i disse ka-

pitler.¹ Sejr midt i fristelser og kamp mod synden i vores liv og vores tjeneste.

Jesu sejr er min sejr

Udgangspunktet slås fast i Romerbrevet 6,2-3: "Hvordan skulle vi, som er døde fra synden, stadig kunne leve i den? Eller ved I ikke, at alle vi, som er blevet døbt til Kristus Jesus, er døbt til hans død?"

At Jesus er død i vores sted, betyder, at vi også er døde (jf. 2 Kor 5,14). Og den død, Jesus døde for os, rækkes personligt til den enkelte af os i dåben, og når vi tager imod ham i tro.

Paulus uddyber anliggendet: "Vi ved, at vort gamle menneske er blevet korsfæstet sammen med ham" (Rom 6,6a). Det vil sige, at mit gamle jeg, mit gudsfjendske jeg, allerede er blevet korsfæstet med ham. Eller: "én er død i alles sted, alt-

Bent Houmaa Jørgensen,
f. 1957

Præst i Aalborg Frimenighed
bhj@aalborgfrimenighed.dk

Vores karakter
formes efter Jesu
forbillede, for det
er hans liv, der
virker i os

så er alle døde” (2 Kor 5,14). Og han forsætter: ”... for at det legeme, som ligger under for synden, skulle tilintetgøres, så vi ikke mere er trælle for synden; den, der er død, er jo frigjort fra synden” (Rom 6,6b-7).

Når Jesus er død i mit sted, og jeg har taget imod ham gennem dåb og tro, så er jeg altså frigjort fra synden! At være forenet med Jesus i hans død er det, som sætter mig fri fra at være død i synden (se også Ef 2,1-5).

Det får konsekvenser for mit liv: ”Sådan skal også I se på jer selv: I er døde for synden, men levende for Gud i Kristus Jesus. Lad derfor ikke synden herske i jeres dødelige legeme, så I adlyder dets lyster. Stil heller ikke jeres lemmer til rådighed for synden som redskaber for uretfærdighed” (Rom 6,11-13a).

Altså: ”Vi er døde for synden, men synden er ikke død i os,” skriver Øivind Andersen i *Grunnsannheter til frelse* (s. 193 – frit gengivet). Det vil sige, at synden har mistet sit herredømme over os. Alligevel volder den os stadig problemer.

Når vi griber om den frelse, vi har i Jesus – at vi ved hans død er døde for synden og dens herredømme – så afvæbnes og besejres synden i os. Det gør, at vi i vores daglige kamp som kristne er helt afhængige af Jesus og evangeliets ord om ham, og det er en velsignet afhængighed! Men vort gamle oprørske jeg hader denne afhængighed og stræber efter at være selvrådig og selvhjulpen.

Synden ønsker at herske i os, i vores lemmer, i vores mund og i vores tanker, men det behøver vi ikke at følge eller adlyde eller ligge under for. Vi er jo gjort fri fra synden. Vi må huske på evangeliets ord og takke for, at det gælder for os – også når vi fristes af synd. På den baggrund siger Paulus: ”Lad *derfor* ikke synden herske i jeres dødelige legeme, så I adlyder dets lyster” (Rom 6,12).

Når Paulus tilskynder mig til at gøre dette, så betyder det, at det er noget, jeg har ret til, noget, jeg har adgang til. Jeg kan rent faktisk lade være med at lade synden herske i mig, fordi jeg

er i Jesus, og dermed har del i sejren, del i hans død og opstandelse. Jeg er frigjort fra synden, og derfor kan jeg stille mine lemmer til rådighed for Gud.

Og det er netop det, han tilskynder til i den efterfølgende sætning: ”men stil jer selv til rådighed for Gud som levende, der før var døde, så I bruger jeres lemmer for Gud, som redskaber for retfærdighed” (Rom 6,13b).

Som kristen er jeg gået fra død til liv. Jeg er blevet født på ny. Jeg er blevet en ny skabning i Kristus, og hans Ånd bor i mit hjerte. Jeg er blevet levende, og derfor kan jeg stille mig selv og mine lemmer til rådighed for Gud, som redskaber for retfærdighed.

Et nyt liv under nåden

Kraften til at leve dette liv understreges i det næste vers: ”Synden skal ikke være herre over jer, for I er ikke under loven, men under nåden” (Rom 6,14). Nåden = Jesus og hans frelse. Når vi er blevet forenet med Jesus ved dåb og tro, er vi under nåden. Og nåden er større og stærkere end synden.

Nåden er vores nye virkelighed! Jesus og evangeliet om ham er *mere end* en kraft til genfødelse for os og frelse fra den kommende dom. Det er også en kraft til frelse for os i den daglige kamp. Når vi tager evangeliet om Jesus til os, så lever vi under nåden i hverdagen, så vinder det nye liv frem, og vi præges mere og mere af kærligheden. Ja, af alle Åndens frugter.

Vores karakter formes efter Jesu forbillede, for det er *hans* liv, der virker i os og udfolder sig i tanke, ord og gerning: ”Jeg er vintræet, I er grenene. Den, der bliver i mig, og jeg i ham, han bærer megan frugt; for skilt fra mig kan I slet intet gøre,” siger Jesus (Joh 15,5). Det er *hans* liv i os, der former vores karakter.

”Fra hans [den, der tror på Jesus] indre skal der rinde strømme af levende vand” (Joh 7,38). Det sker, når vi kommer til ham og drikker. Eller med andre ord: når vi tror på ham. Og så står der, at det sagde Jesus om Ånden, som skulle tage bolig i de troende.

FOTO: JEREMY NOBLE

Evangeliets ord er en kraft i den daglige kamp. Og det betyder, at når jeg står midt i fristelsen, så kan jeg bruge de her ord, f.eks. fra Romerbrevet 6. Når der er noget konkret, der går mig på, og som jeg fristes til at gøre eller følge eller tænke – og jeg måske allerede er på vej ud ad en tangent – så må jeg tage min tilflugt til Jesus og ordet om hans frelse.

Og så kan jeg sige med rette: ”Tak Jesus, at synden i mig, som nu vil trække mig ned og føre mig bort fra dig, den er allerede korsfæstet med dig. Tak, at du har løst mig fra den, tak, at den ingen ret har over mig. Tak, at jeg er opstået med dig, Jesus, til et nyt liv, og at det gamle er forbi.”

Når jeg på den måde søger tilflugt hos Jesus og griber om evangeliets ord, så erfarer jeg dets kraft, og synden må slippe sit tag i mig. Jeg bliver bevaret hos Jesus, og min kærlighed til ham styrkes.

Syndens magt er brudt

Synden er ”syndig ud over alle grænser” (Rom 7,13). Men tro ikke, at du er en særlig dårlig kri-

sten, når du oplever ondskaben fra synden i dit kød. Det gør alle, som lever Åndens nye liv.

For det er nu engang sådan, at jo stærkere lyset er, des tydeligere ses urenheden. Jeg kender det fra min stue. Når solen skinner ind gennem ruden, ser jeg støvet og spindelvævet, alt er tydeligt. Derfor er det heller ikke mærkeligt, at jeg ser syndens afgrund, når verdens lys bor i mig.

Men at jeg erkender synden i mig og ser dens afskyelighed, er ikke ensbetydende med, at den styrer mig. Der står om Jesus, at han blev fristet i *alle ting*. Han så og erkendte i allerhøjeste grad det onde. Hos ham kom det dog aldrig indefra, men fra Djævelen. Hos os er det et både og, og det kan være svært at skelne, hvad der kommer fra os selv, og hvad der kommer fra vores fjende.

Som det fremgår af Romerbrevet 6,13b, kan vi rent faktisk vælge at stille os til rådighed for livet efter Guds vilje. Det er en ret og et fantastisk privilegium, vi har i og med, at vi er vokset sammen med Jesus og er blevet ét med ham gennem dåb og tro. Ét med hans død og opstandelse.

Paulus udfolder anliggendet, vedrørende hvem

Når solen skinner ind gennem ruden, ser jeg støvet og spindelvævet, alt er tydeligt. Derfor er det heller ikke mærkeligt, at jeg ser syndens afgrund, når verdens lys bor i mig.

Ved evangeliets kraft kan jeg stille mig til rådighed for Gud, jeg kan vælge lydigheden mod retfærdigheden frem for lydigheden mod synden

vi stiller os til rådighed for: ”Ved I ikke, at den, I stiller jer til rådighed for som trælle og viser lydighed, må I også være trælle for og vise lydighed, hvad enten det er synden, og det fører til død, eller det er lydigheden, og det fører til retfærdighed?” (Rom 6,16).

Ved evangeliets kraft kan jeg altså stille mig til rådighed for Gud, jeg kan vælge lydigheden mod retfærdigheden frem for lydigheden mod synden. Idet jeg husker på og holder fast ved, at jeg må se mig selv som død for synden og levende for Gud i Kristus Jesus.

Syndens liv er ikke længere mit egentlige jeg. Men Åndens nye liv, i tillid til og efterfølgelse af Jesus Kristus, det er nu mig.

Virkelig fri

”Men Gud ske tak for, at I, der var syndens trælle, er blevet lydige af hjertet imod den lære, I blev indført i!” (Rom 6,17).

Vil jeg af hjertet være lydige imod den lære, Paulus her fører mig ind i, så behøver jeg ikke at være syndens træl. Så herligt, omfattende og kraftfuldt er evangeliet. Jeg kan blive *virkelig fri* i Jesus Kristus og hans forunderlige frelse!

”Men nu, da I er blevet befriet fra synden og er blevet trælle for Gud, får I den frugt, at I helliges,

og til sidst evigt liv” (Rom 6,22). Det er altså muligt at vokse og modnes i et helligt liv i kærlighed og renhed.

Det er Ånden, der er formidler af alt dette, og Ånden er den kraft, som virker i os: ”Men nu er vi løst fra loven og er døde fra det, vi før var fanget i, så at vi er tjenere i Åndens nye liv, og ikke i bogstavens gamle” (Rom 7,6). Der er tale om Åndens nye liv i os, et nyt liv i evangeliets kraft.

Afsnittet fra Romerbrevet 7,14 og indtil 8,13 hænger uløseligt sammen. Det er de samme sager, der tales om. Begrebet *syndens lov* omtales f.eks. både i kapitel 7 og 8. Først beskrives en håbløs situation, som en kristen kan befinde sig i, hvor det opleves, som om syndens gamle liv har større magt end Åndens nye liv. Men så rettes blikket på Kristus og forløsningen i ham, og vi føres ind i friheden i Guds nåde.

Og der konkluderes med: ”Brødre, så skylder vi da ikke kødet at leve i lydighed mod det. Hvis I lever i lydighed mod kødet, skal I dø, men hvis I ved Åndens hjælp dræber legemets gerninger, skal I leve” (Rom 8,12f). ”Ved Åndens hjælp” betyder ”ved evangeliets hjælp”.

For hvad er Åndens opgave? Den er først og fremmest at herliggøre Jesus og hans frelse for os. Og så mister ”legemets gerninger” sin magt over os. Det betyder helt konkret, at når jeg oplever ”legemets gerninger”, så hjælper Ånden mig til at se på Jesus og tro på, at det, han gjorde, det gælder lige præcis for mig og den synd, som jeg står midt i.

Beskrivelsen i Romerbrevet 7,14-25 er ikke totalbilledet af en kristen, men viser kun et aspekt. Vi kender alle sammen til at være der, hvor vi ikke gør det, som vi gerne vil, og at vi gør det, som vi ikke vil. Øvelsen og væksten går ud på, at vi lærer mere og mere at leve i den evangeliets frihed og kraft, som beskrives i Romerbrevet 6 og 8. Derved kommer den erfa-

ring, Paulus beskriver her (Rom 7,14-25), til at fylde mindre i vores liv som kristne.

Vi helliggøres ved tro

Vejen til at vinde sejr har han således vist i kapitel 6 og vender tilbage til det igen i kapitel 8. Ikke kun *frelses* vi ved tro, vi *helliggøres* også ved tro, idet vi tror på, lever i og takker for den sejr, Jesus har vundet for os, og som vi personligt har fået del i.

Jeg frelses ved troen, jeg er blevet Guds barn ved troen. Jeg er blevet retfærdiggjort ved troen på Jesus.

Det er alt sammen noget, vi tager imod i tro. Grundlaget for den tro er et ord, der forkynder os det. Og det er Ånden, der giver os troen på det, ordet siger, så vi kan tage imod det. Men det er ikke noget, vi kan se eller tage og føle på. Det er noget, vi har i troen – på grundlag af et ord.

Præcis det samme gælder de her ord om sejr i vores daglige kamp mod synden. Jeg får lov at se på mig selv som død for synden og levede for Gud i Kristus Jesus. Jeg får lov at takke for, at mit gamle menneske er blevet korsfæstet med Kristus. Det er løfteord, som vi må tage imod i tro og takke for, at de gælder for os. Det er ikke noget, vi kan se, men noget, vi kan tage imod i tro og tillid. Jesus siger, at sandheden skal gøre jer frie, sandhedens ord om Jesus og hans frelse.

Og her vil jeg så tilføje en præcisering – med et citat af Søren Skovgaard Sørensen:²

”Det er dog ikke sådan, at jeg nu er blevet en omprogrammeret robot til gode gerninger. Jeg er blevet gjort retfærdig og lever nu under Guds nåde, men jeg er ikke syndfri. Gud fordømte synden i kødet; der står ikke, at han fjernede synden (Rom 8,3). Luther skelner derfor mellem synden før dåben/troen som *herskende* synd, og efter dåben/troen som *behersket* synd.”

Eller som Øivind Andersen udtrykker det: ”Jeg er død for synden, den har mistet sin magt over mig, men den er ikke død i mig, jeg kæmper stadigvæk med den” (s. 193 – let omskrevet).

Det er jo et paradoks! Nemlig at synden på den ene side er fjernet fra os, men at det er den på den anden side alligevel ikke. Vi har stærke ord i NT om, at synden er fjernet fra os – af Jesus på korset. Og alligevel oplever vi, at den stadigvæk er i os.

Min personlige erfaring er, at når jeg griber om evangeliets ord i tro og takker for, at det gælder for mig – at Jesus *har* båret min synd på korset, *har* fjernet min synd – så mister synden og fristelserne sit tag i mig, og jeg fyldes af Ånden.

Det er Ånden, der viser mig de her ting, så jeg kan gribe om det i tro. Resultatet, når jeg gør det, er, at jeg fyldes af Ånden. Jeg sættes fri. Der er tale om løfteord (f.eks. 1 Pet 2,24. Joh 1,29. Rom 6,6f), som vi må gribe om i tro, og så bliver det virkelighed i vores liv.

Så på den ene side *er* det gamle menneske naglet med Kristus til korset, men samtidig oplever jeg, at det igen vil tage magten i mit liv. Når jeg så takker for, at evangeliet gælder for mig, at synden *er* naglet til korset med Kristus, så mister det sin indflydelse og sin magt over mig. Det gamle og det nye menneske i en kristen er ikke jævnbyrdige.

Sådan er troens liv, hvor vi vinder sejr ved evangeliets kraft, midt i hverdagen, midt i de kampe, vi står i.

Jesus siger, at synd er, når vi ikke tror på ham (Joh 16,9). Troen på ham og hans frelse løser syndens problem og gør os virkelig frie. Vil du tro på evangeliets sandheder om, at du er frelst fra syndens magt? Vil du det, så er du ikke slave af synden, men Jesu tjener. Hemmeligheden er at tage imod det i tro. ■

-
- 1 Jeg har i forståelsen af Romerbrevet 6-8 fundet inspiration og afklaring i *Grunnsannheter til frelse*, skrevet af Øivind Andersen, Gry Forlag, Oslo 1958. Den kan varmt anbefales.
 - 2 I artiklen ”Samtidig retfærdig og synder” fra *Tro & Mission* nr. 9/2016, s. 8.

Artiklen er en forkortet og bearbejdet gengivelse af bibeltimen ved inspirationsdagen for kredse og frimenigheder i LM, Børkop d. 5. nov. 2016

FOR TROEN

GUDS KÆRLIGHED

AF LARS JENSEN

Jeg fik en lille ahaoplevelse, da jeg læste, hvad kærlighed består i.

For efterhånden en hel del tid siden talte jeg med en god ven om forskellige emner – heriblandt den forkyndelse, vi begge oplevede at lytte til i Luthersk Mission (LM). Min ven syntes, at der i LM til tider blev prædikeret lige rigeligt om Jesu død på korset.

Ikke sådan forstået, at han ikke var glad for evangeliet – men, antydede han, måske bliver det lidt ensidigt? Det snakkede vi så lidt frem og tilbage om. Jeg syntes dengang ikke, at jeg kunne genkende billedet af en så ensidig forkyndelse. Og kan det egentlig heller ikke i dag.

Et stykke tid efter sagde selvsamme person, at han fandt, der blev forkyndt for lidt om Guds kærlighed. Der lød nogle gange for meget om Guds dom og vrede. Det talte vi så også lidt om – frem og tilbage. Jeg vidste ikke helt, hvad jeg skulle mene – hverken om den første eller den anden snak.

I mit baghoved rungede samtalen efterfølgende en del. De to udsagn stiller jo det afgørende spørgsmål: Hvad skal vi forkynde? Og det er i høj grad et legitimt spørgsmål, som er godt og nødvendigt at drøfte. Da vi ikke er ens, kan forkyndelsen opleves meget forskelligt, og det skal der være plads til. De følgende tanker er derfor ikke et forsøg på at lukke de konstruktive drøftelser, men snarere en personlig refleksion om noget, der er grundlæggende vigtigt.

For i sommers var det, som om jeg fik en lille ahaoplevelse, da jeg læste Første Johannesbrev 4,10: ”Deri består kærligheden: ikke i at vi har elsket Gud, men i at han har elsket os og sendt sin søn som et sonoffer for vore synder.”

Guds kærlighed i en sum

Det er et vers, som jeg kendte ganske udmærket – det lå, så at sige, på ryggraden. En af mine

lærere på teologistudiet på Dansk Bibel-Institut hørte jeg engang sige, at evangeliet er budskabet om, at Gud "sendte sin søn som sonoffer" (bemærk pædagogikken i de mange s'er!).

En god huskeregel – og en god sammenfatning af evangeliet. Evangeliet er budskabet om Guds kærlighed: der er en, der tager min plads! Jesus bliver torteret og pint i mit sted. Han placeres det værste sted, der tænkes kan – under Faderens vrede.

Sagen er, at Guds kærlighed netop lyser på den dystre baggrund, som vi med Luther synger om i salmen *Af dybsens nød* (SOS 350): "Thi om du ville se derpå, hvad synd og uret vi begå, da måtte vi fortabes."

Vi måtte fortabes, hvis vi stod uden Jesus med vores synd og uret. Men "dog større er Guds nåde, hans stærke hånd, som alt har gjort, kan vel os fri af våde" (v. 5 i *Af dybsens nød*).

Centrum i den kristne tro – at Guds vrede blev forsonet, ved at Jesus bar den i vores sted – er netop udtryk for Guds kærlighed! Det blev pludselig meget klart for mig, mens jeg læste. Det er Guds kærlighed i en sum.

Et enten-eller

Og det er egentlig tankevækkende. Hvis vi taler om Jesu død på korset, så forkynder vi i høj grad Guds kærlighed – ja, vi kan faktisk ikke gøre det mere tydeligt. I bibelsk forstand.

Forkyndelsen af korset er forkyndelse af Guds kærlighed. Der er ikke tale om en modsætning. Så hvis min vens fornemmelse af, at vi forkynder *for lidt* om Guds kærlighed, skal være rigtig, kan hans første udsagn, at vi forkynder *for meget* om Jesu død på korset, ikke også være rigtig. Forkynder vi én af delene, så forkynder vi begge dele! – Eller også forkynder vi ingen af delene. Sådan er det i bibelsk forstand. Der bliver tale om et enten-eller.

Handlende kærlighed

Det er formentlig ikke de ovenstående baner, min ven har tænkt i. Uden at kende indersiden

Hvis min fornemmelse af Guds kærlighed skal bygges på alt det, jeg mærker i mit liv – så tror jeg ikke, min tillid og tro vil holde årene ud

af hans hoved, tror jeg, at han med *Guds kærlighed* sigtede mere i retning af Guds generelle omsorg for os, hvilket da også er udtryk for Guds kærlighed. Men i sidste ende er Guds ultimative tegn på omsorg for os vist ét sted. Nemlig på korset.

Og som jeg har gravet i det, synes jeg faktisk, det er temmelig befriende. For hvis min fornemmelse af Guds kærlighed skal bygges på alt det, jeg mærker i mit liv – så tror jeg ikke, min tillid og tro vil holde årene ud. Måske nok, når livet synes let og ukompliceret. Men hvad hvis jeg i morgen bliver ramt af noget? Sygdom, dødsfald eller andre smerter i tilværelsen? Nogle gange kan det opleves, som om Gud svigter. Hvis mit (og andres) liv ligger i ruiner, hvor er Guds kærlighed så?

I Romerbrevet 8,28 skriver Paulus, at "vi ved, at alt virker sammen til gode for dem, der elsker Gud". Hvordan kan han være så sikker på det? Det er ikke, fordi han negligerer lidelse og modgang, men fordi han kender kærligheden hos den Gud, "som ikke sparede sin egen søn, men gav ham hen for os alle" (Rom 8,32).

Elsker Gud mig? Ja!

Men jeg mærker det jo ikke, og kan ikke se det? – Nej, måske ikke lige nu, men for 2000 år siden mærkede Jesus det, da han blev pisket og martret i stedet for mig. Fordi han elsker mig!

Så selvom Guds kærlighed ikke altid kan føles og fornemmes, gælder den uafhængigt af mig og mit liv – med alt hvad dertil hører af synd, skyld, skam, ubesvarede spørgsmål og svære tider. Det har han vist mig på Golgata. ■

Lars Jensen, f. 1995

Stud.theol. og informationsmedarbejder ved Norea Mediemission
larsj@hotmail.dk

HORISONT

SPALTEN, HVOR REDAKTIONENS MEDLEMMER VIL FORSØGE AT SÆTTE AKTUELLE OG PRINCIPIELLE FORHOLD IND I EN STØRRE SAMMENHÆNG.

SPALTEN VIL OGSÅ INDEHOLDE PASSAGER FRA DEN KIRKELIGE DEBAT OG KLIP FRA FORSKELLIGE BLADE OG AVISER.

Ung – kristen – seksualitet

I efteråret 2016 udgav redaktionen for adamogeva.dk en rapport om kristne unges brug af porno og onani samt deres seksuelle erfaringer. Rapporten var lavet på baggrund af en undersøgelse blandt børn og unge i alderen 11-30 år, og i alt 1711 valgte at besvare spørgeskemaet. Hovedparten (93,4 %) anså sig selv for at være kristne, og de fleste tilhørte en gruppe af store børn og unge med tilknytning til en kirkelig organisation.

Jeg vil her fokusere på brug af porno – og de seksuelle erfaringer.

Flertallet (66 %) af de adspurgte svarer, at de har set porno, og gennemsnitligt ser man porno første gang som 13-årig. Hovedparten er drenge, som ser det på internettet, og op til hver femte ser sig selv som afhængig, selvom de fleste angiver, at de egentlig ikke ønsker at se det, fordi de oplever det som forkert, og det påvirker dem negativt.

Blandt de piger, som bruger

porno, nævnes, at det er forbundet med tabu, og at man ofte lader, som om det ikke eksisterer. Kun 28,3 % af pigerne taler med andre om det, mens 57,5 % af drengene gør det. I hovedsagen med venner (eller ægtefælle), mens andre voksne, søskende og især forældre fylder meget lidt som samtalepartnere.

En tredjedel af alle respondenter har haft samleje, første gang som 19-årige (i gennemsnit); halvdelen af disse angiver, at deres første samleje var med en kristen kæreste. Af de gifte personer har fire ud af 10 haft samleje, inden de blev gift. Ud af de respondenter, som endnu ikke har haft samleje, har 26,3 % haft andre seksuelle erfaringer ud over kys og kram.

For den gruppe, der ikke er gift, men har haft samleje, fortryder over halvdelen, og det er især piger, som oplever sig presset til første samleje. Fortrydelsen handler ikke nødvendigvis om dårlige oplevelser, eller at det ikke er bibelsk

korrekt, men at man gerne vil have ventet, fordi man gerne ville dele noget unikt med den person, man skulle leve med resten af livet.

Resultaterne er bemærkelsesværdige og taler i høj grad til eftertanke – og handling.

Internetsiden adamogeva.dk besøges hvert år af mere end 400.000 unge i alderen 11-25 år, og det er fantastisk, at så mange her søger rådgivning og får svar, som ofte er alternative i forhold til eksisterende muligheder inden for seksualoplysning og samlivsrådgivning.

Men der er også brug for, at det bliver taget op i oplysning og åben samtale. På de kristne friskoler, i de kristne junior- og ungdomsforeninger. Og i de kristne hjem.

Vi skal fortælle, at Gud kalder os til et leve et positivt liv med vores seksualitet. Og vi skal turde bruge ordet "synd" om det, som ligger uden for hans mål med vores liv. Fordi han vil det bedste for os.

Inge Bøgel Lassen

For den gruppe, der ikke er gift, men har haft samleje, fortryder over halvdelen, og det er især piger, som oplever sig presset til første samleje

Vi kan som forældre ikke tørre ansvaret for vores børns trivsel og adfærd af på skolen

Hvis ansvar?

Den 5. februar skete der følgende: En 9. klasses elev på Mølleskolen i Ry, den 16-årige Ali Akbari, blev overfaldet af fire klassekammerater. En af dem smed en molotovcocktail på ham. Han fik tredjegradsforbrændinger på halvdelen af kroppen.

Af dem, der har stået frem af de unges familier og klassekammerater, er der indbyrdes stor uenighed om, hvem der er mobber, og hvem der er mobbeoffer. En ting er alle dog enige om, herunder skolens ledelse: Der har været konflikter omkring Ali i årevis.

Skolens ledelse og kommunens SSP-konsulent fortæller om dialogarbejde og 200 siders handleplaner og aftaler med en af de fem involverede. Nogle interviewede taler om en god skole, andre om konfliktsky lærere, der tillader adfærd, der ikke burde ske.

Så langt selve sagen.

Bortset fra konfliktens chokerende udfald – noget, der ligner et mordforsøg – er der

tale om noget så banalt som en konflikt, der får lov til at udvikle sig ud af kontrol.

Der er dog noget i reportagerne og kommentarerne, som virker skævt:

Skolen har fået hug for at være konfliktsky og for at have gjort for lidt for at gøre noget ved den årelange konflikt: Forældrene og elever på begge sider af konflikten mener, at de har forsøgt at råbe skolen op om den adfærd, som de fem udviste over for hinanden og andre.

Faderen til den afghanske dreng, Ali, mener, at "roden til problemerne er på skolen." I forlængelse af denne tankegang fortæller borgmester Jørgen Gaarde, at kommunen har bestilt en redegørelse for baggrunden: "Hvad har kommunens indsats været, hvad er der sket og hvornår? Det ønsker vi at få et billede af."

Det er rigtigt, at skolen, som er det sted, hvor børn og unge opholder sig rigtig mange af deres vågne timer, har

et stort ansvar. Det er også helt sikkert, at skoler, lærere, AKT-medarbejdere og SSP-konsulenter virkelig kan gøre en forskel, hvorvidt et barn trives eller ej, eller om en konflikt får lov til at udvikle sig eller ej. Det har jeg som far set adskillige eksempler på.

Vi skal dog huske, at børnene har forældre. Vi kan som forældre ikke tørre ansvaret for vores børns trivsel og adfærd af på skolen. Som far har jeg et ansvar for, hvad jeg lærer mine børn om normer, adfærd og konflikthåndtering, noget, som vi alle har brug for at mestre.

Jeg har ansvar for at lære mine børn om rigtigt og forkert, sandt og falsk. Som far har jeg ansvar for at møde mine børn med kærlighed og tilgivelse. Min – og Guds. Jeg må lære dem at se synden i øjnene og vise dem hen til det sted, hvor der er en holdbar og evig tilgivelse at få, nemlig ved Jesu kors.

Når faderen til en af de fire

skadevoldere fortæller, at de havde taget en molotovcocktail med "for at kunne forsvare sig", får det mig til at spørge, hvad han mon har lært sin søn?

Samtidig skal vi huske, at de unge mennesker er adskillige timer uden for skolens eller forældrenes rækkevidde. Skolen og vi som forældre kan gøre alt det, vi kan, men vores børn står i sidste ende alene med det personlige ansvar.

Om de har gennemskuet rækkevidden af deres handlinger eller ej, gør blot den forskel, at straffens størrelse kan diskuteres. Om der er undskyldende faktorer, som f.eks. om de var bange for Ali eller ej, har blot betydning for graden af forståelse, der kunne være for deres handling, men skylden for deres ugeringning kan de ikke løbe fra.

Nærværende case fortæller, at kristendommen er aktuel, fordi den sætter ord på ondskab, skyld, synd – og peger på Guds og menneskers tilgivelse.

Alex Dahl Karlson

Både synder og retfærdig – en mærkelig befriende virkelighed

AF CARSTEN SKOVGAARD-HOLM

Jesu retfærdighed er ikke en upersonlig afskærmning, vi holder distanceret ud i strakt arm. Den bliver vores. Den bygger ikke på noget i os, men den får betydning i os.

Carsten Skovgaard-Holm,
f. 1959

vicegeneralsekretær og
missionsleder i LM
csh@dml.dk

Hvordan skal vi forstå os selv som kristne? Hvad er centralt i vores kristne identitet? I en luthersk sammenhæng spiller forståelsen af, at vi samtidig er syndere og retfærdige en væsentlig rolle. Det er denne artikels emne.

Som kristne er vi nye mennesker. Der er sket noget gennemgribende nyt med os og i os. Gud har gennem Ordet og Ånden skabt troen i os. Troen griber om Kristus, og vi får del i alt det, som han er og står for. Vi bliver ét med ham.

På den måde bliver vi *retfærdige*. Altså rene og hellige for Gud. Frelst. I troen på Jesus erklærer Gud os retfærdige. Han siger: "Nu er dette menneske retfærdigt på grund af Kristi retfærdighed." Det sker som en domsafsigelse hos Gud.¹

Vi får en fremmed retfærdighed. Altså en andens retfærdighed, nemlig Jesu retfærdighed. Den kommer til os udefra. Helt uafhængigt af hvor fromme vi er i os selv, får vi ved troen på

Jesu del i hans fuldstændige retfærdighed. Så er vi ikke længere under Guds vrede, men under hans nåde.

Om den retfærdighed siger Luther: "Den første er fremmed og indgydt udefra. Det er den retfærdighed, hvormed Kristus er retfærdig og retfærdiggør gennem troen".²

Men Jesu retfærdighed er ikke noget, vi får som en upersonlig afskærmning, vi holder distanceret ud i strakt arm. Vi kommer til at eje den, den bliver vores. Den bygger ikke på noget i os, men den får betydning i os.

For i troen på Jesus flytter han ind i os, og vi bliver ét med ham. Så sker der noget med vores identitet og vores jeg. Som Paulus fastslår: "Jeg lever ikke mere selv, men Kristus lever i mig" (Gal 2,20).

Her er det, som om vores jeg og Jesu jeg løber sammen i ét jeg, hvor det kan være vanskeligt

at være helt skarp på, hvor vores identitet og selvforståelse egentlig ligger. Men jeg er stadig mig – sammen med Kristus i mig. Ét er imidlertid klart: For Gud er vi retfærdige og hellige. Fuldstændig retfærdige. Der skal ikke mere til for at være frelst.

Distraheret af virkeligheden

Men vi bliver jo hurtigt distraheret af virkeligheden. Sagen er nemlig, at vi stadig er *syndere* i os selv. Altså i vores gamle natur. Den forsvinder ikke. Overfor Gud bliver vores synd og vores gamle natur dækket af Jesu retfærdighed, og vi kommer til at eje hans retfærdighed. Men vores syndige natur bliver ikke fjernet. Vi er fuldstændig retfærdige for Gud, men vi er stadig syndere. Det er traditionelt blevet udtrykt på den måde, at en kristen er ”samtidig synder og retfærdig”.³

Hvis vi dropper Jesus igen, står vi tilbage med kun os selv, og i os selv er vi syndere. Totalt. Totalt fortabte. Men så længe vi ved troen griber om Kristus, er vi helt og aldeles retfærdige i forhold til Gud. Totalt. Totalt frelste.

Det er vigtigt. I Kristus er vi retfærdige. I os selv er vi syndere. ”I Kristus” og ”i os selv” gør forskellen på, om vi er retfærdige eller syndere. Men så kommer det svære: Som kristne er vi aldrig kun i os selv og dermed kun syndere. Vi er i Kristus, og det er nu blevet vores egentlige identitet. Vores dybeste selvforståelse i kraft af troen på Jesus. Vores Kristus-identitet. Vores synder-identitet er gledet ned på andenpladsen. Eller rettere: Over for Gud gælder den slet ikke mere. Synden er ikke fjernet, men den tæller ikke for Gud.

Det er vanskeligt at få denne åndelige virkelighed til at gå logisk op. Men det er troens virkelighed, som vi umuligt kan sætte på en matematisk formel. Derimod er det ikke umuligt at tro det og leve i det. For Gud kan gøre det umulige og skabe troen på dette i vores hjerte.

Tro og erfaring

Når vi tror på Jesus, flytter Jesus ved Ånden ind i os. På den måde er vi ikke længere alene hjemme. Der sker noget i os. Han er i os, og vi er i ham. ”Er nogen i Kristus, er han en ny skabning. Det gamle er forbi, se, noget nyt er blevet til”

FOTO: ISTOCKPHOTO

(2 Kor 5,17)!

Men der sker samtidig noget i os på en anden måde. Der opstår en kamp. *Kødet*, det vil sige vores egen gamle natur, kommer til at ligge i strid med *Ånden*. Den gamle beboer kommer til at kæmpe mod den nye beboer.⁴

Det befriende her er dog, at kampen allerede er vundet af Kristus. For de, ”som hører Kristus Jesus til, har korsfæstet kødet” (Rom 6,6 jf. Gal 5,24).

Kødet vrider sig på korset, men det er som dødt for Gud. Vi får lov til at tro, at det er dødt for Gud. ”Sådan skal også I se på jer selv: I er døde for synden, men levende for Gud i Kristus Jesus” (Rom 6,11). Synden har mistet sit herredømme og sin grundkraft. Retfærdigheden er blevet herre og drivkraft i den kristnes nye identitet i Kristus.

Med henvisning til Romerbrevet 7,25 skriver Luther: ”Paulus sammenfatter altså betingelserne for det fromme menneskes liv i denne

At vi er syndere og retfærdige på samme tid er noget, vi umuligt kan sætte på en matematisk formel og få til at gå logisk op, men det er derimod ikke umuligt at tro det og leve i det.

verden ved at sige: 'Altså tjener jeg selv med sindet Guds lov, men med kødet syndens lov' – jeg selv som et og samme menneske."⁵

Her er der imidlertid en spænding mellem tro og erfaring. Vi tror, at vi i Kristus er retfærdige over for Gud. Vi *tror*, at kødet er dødt for Gud. Men ofte *erfarer* vi det modsatte. Vi erfarer, at kødet og synden er sprællevende og overmander os, løber af med os, så vi synder.

Vores nye jeg i Kristus ønsker ikke at synde. Det elsker Kristus og ønsker at adlyde ham. Men det gamle menneske ønsker stadig at synde. Elsker synden og elsker at synde. Det er derfor, vi som kristne oplever, at vi både elsker og hader synden.

Det er den virkelighed, Paulus ruller ud i Romerbrevet 7: "For jeg forstår ikke mine handlinger. Det, jeg vil, det gør jeg ikke, og det, jeg hader, det gør jeg ... For det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg" (Rom 7,15.19).

Det gamle menneske i skruestikken

Nogle kristne oplever sig mere som syndere end som retfærdige. Nogle oplever nærmest, at de bliver større og større syndere, som tiden går. Det er det mærkelige, at vi ofte kan opleve væksten i kristenlivet som det modsatte. Andre kristne kan opleve det anderledes og kan på nogle stræk selv se væksten.

Uanset hvad vi oplever, er det afgørende at fastholde, at den retfærdighed, som vi har i troen på Jesus, er lige så virkelig som den erfarede syndighed i det gamle menneske. Og den retfærdighed dækker os helt og gælder i vores forhold til Gud.

Vi må derfor være bevidste om forskellen på, hvad vi tror, og hvad vi erfarer. Ellers er der stor risiko for, at vi ender i et

Uanset hvad vi oplever, er det afgørende at fastholde, at den retfærdighed, som vi har i troen på Jesus, er lige så virkelig som den erfarede syndighed i det gamle menneske

uforløst ork eller går åndeligt i stykker som kristne. Det handler om, at vi ser os helt frie i Jesu retfærdighed, ser os helt frie fra at stræbe efter at forbedre vores gamle menneske og opnå en retfærdighed, som kan gøre indtryk på Gud.

Vi bliver opfordret til at "aflægge det gamle menneske" og ikke "følge kødets lyst".⁶ Det betyder, at vi ikke skal misbruge retfærdighedens frihed til at slippe kødet løs. Kødet skal dødes og holdes i skak af loven og formaningerne. Ikke for at forbedre det, men for at dæmme op for det. For at sætte det i skruestikken. Men det forsvinder aldrig i dette liv. Først i det evige liv slipper vi helt for det gamle syndige menneske.

Retfærdighed vokser frem

Som nævnt er der altså også et nyt menneske, der vokser frem hos os som kristne. Der sker en helliggørelse, og Kristus vinder skikkelse i os.⁷ Jesus gør noget i os. Åndens frugter vokser frem. Vi bliver faktisk opfordret til noget så stort som "at ligne Gud som hans kære børn" (Ef 5,1). Troen medfører gode gerninger. De gode gerninger gør os ikke retfærdige, men når vi i troen på Jesus er retfærdige, medfører det gode gerninger. Her er Jakobsbrevet utroligt skarpt: "For en tro uden gerninger er lige så død som et legeme uden ån-

dedræt" (Jak 2,26). Der kan ikke være ild, uden at der også er varme. Der kan ikke være tro, uden at der er gode gerninger.

Luther går langt her: "Tro derimod, er et guddommeligt værk i os, som forvandler og føder os på ny ud af Gud, Joh 1,13. Den dører den gamle Adam og gør os af hjerte, sind, tanker og alle kræfter til helt andre mennesker. Den bringer Helligånden med sig. Oh, troen er i sit væsen en så levende, skabende, virkende og mægtig ting, at det er umuligt, at den ikke uafadeligt gør godt. Den spørger heller ikke, om der er gode gerninger at gøre, men inden man når at spørge, har den gjort dem og er altid virksom".⁸

Livet som kristen er altså et særdeles aktivt troens liv.

Den tilregnede troens retfærdighed kalder Luther som tidligere nævnt den *første retfærdighed*. Men i sammenhæng med den første retfærdighed taler han også om den *anden retfærdighed*:

"Den anden retfærdighed er vor egen, ikke fordi vi alene udøver den, men fordi vi samvirker med den første og fremmede retfærdighed ... Denne retfærdighed er den første retfærdigheds værk og frugt og en følge af den".⁹

Det er vigtigt at holde fast i, hvad de gode gerninger skal til for. De skal ikke gøre indtryk på Gud og gøre ham mere

glad for os, for der er Jesu retfærdighed nok. Men de skal være til gavn for medmennesket i hverdagens konkrete liv. Vi skal gøre gode gerninger af hensyn til mennesker omkring os, så de bliver mere glade – til Guds ære. Dét sætter os fri til at gøre gode gerninger.

På den måde bliver der også et ”samtidig synde og retfærdig” i vores konkrete og praktiske liv. Vi falder i synd, tænker og handler syndigt. Vores gamle menneske kæmper videre for at udleve kødets lyst. På den måde er vi syndere. Men Åndens frugt og gode gerninger skyder også frem i vores liv. På den måde er vi mere og mere retfærdige. Der sker en vækst.

Det er ikke så ofte, at vi selv ser denne retfærdighed. Måske fordi Gud ønsker at holde os der, hvor vi har brug for Jesu retfærdighed. Men også, fordi det nye liv på mange måder er et skjult liv. Det er lettere at se det hos andre kristne end hos os selv. Jeg kan godt sætte navn på kristne, der gør gode gerninger, fordi de er kristne. Hvis de ikke havde været kristne, ville de ikke have gjort disse bestemte ting eller levet deres liv på den måde.

Kristne synder stadig, kan gøre onde ting og være nederdrægtige. Fordi vi stadig er syndere. Men der vokser også noget godt frem, som ellers ikke ville være der.

Befriende at se det i øjnene

Der er en vigtig frigørende og sjælesørgerisk pointe i forholdet mellem tro og erfaring: Hvis vi blander troens virkelighed sammen med erfaringen – eller bytter rundt på dem – kommer vi let til at gøre det kristne liv til et stræb. Et stræb efter alligevel at leve op til Guds krav om retfærdighed.

Når vi som kristne oplever, at vi ikke bliver bedre, måske snarere værre, så duer det ikke, at vi henviser hinanden til Åndens frugter og de gode gerninger for at trøste hinanden. Det kan ikke lade sig gøre at tage den åndelige temperatur ud fra mængden af Åndens frugter eller af gode gerninger.

Derimod må vi henvise hinanden til, at vi allerede er helt retfærdige i Jesus – i kraft af den ”fremmede” retfærdighed. På trods af, at vi stadig oplever synden som en stærk magt i vores liv.

Prøver vi at sætte hinanden åndeligt fri ved at pege på de gode gerninger, er det en ringe trøst. Især når vi igen, igen – og igen – oplever, at synden tager magten, og de gode gerninger skrumpet ind.

For prøver vi at fremhæve det nye liv som bevis på, at vi er gode nok kristne, så begynder vi igen at bygge frelsen på vores egen retfærdighed. Og det er håbløst og trøstesløst. Trøsten og friheden ligger i at få at vide, at den retfærdighed, som vi har brug for, den kommer til os udefra. Fra Jesus.

Vi får ikke vished om at være frelst ved at kigge på vores egne gerninger. Men alene ved at holde troens øjne stift rettet mod Jesu retfærdighed, som bliver tilregnet os. Dét kan afmontere anfægtelsen over, at vi stadig oplever synden i vores liv.

Samtidig er det afgørende, at vi erkender, at vi netop stadig slæber den gamle, syndige natur med os. For tror vi, at synden ikke bare er besejret, men også fjernet, bliver det kristne liv meget hurtigt nedslående.

På en mærkelig bagvendt måde kan det være frigørende at se det i øjnene, at vi aldrig slipper af med det gamle menneske. Fortvivl ikke; vi bliver ved med at synde, men Jesus er vores fuldkomne retfærdighed. I kraft af den virkelighed er vi uden synd for Gud; vi synder ikke længere i Guds øjne. Synden er som ikke-eksisterende for ham. Det bagatelliserer ikke synden, men det skjuler synden. Gud ser Jesu retfærdighed i stedet for vores syndighed.

Det kan være deprimerende, at vi som kristne stadigvæk er syndere, selv om vi er retfærdige. Men det er også befriende, fordi vi får lov til at se bort fra det. Vi er nemlig helt retfærdige i troen på Jesus. Det er vores egentlige identitet. Vores opløftende Kristus-identitet. ■

-
- 1 Rom 4,3-8.
 - 2 Prædikenen *Om den dobbelte retfærdighed* i skriftet *Troen og livet*, Martin Luther, Skrifter i udvalg, Credo 1992, s. 10.
 - 3 På latin hedder det ”simul justus et peccator” og er i luthersk teologi et nøgleudtryk for den kristnes livssituation. I det latinske udtryk står ”retfærdig” først. Det kan der være en teologisk pointe i, da det på den måde giver udtryk for den kristnes primære identitet. På dansk er det almindeligt at vende rækkefølgen om. Årsagen til det, kender jeg ikke.
 - 4 Gal 5,17.
 - 5 Skriftet *Mod Latomus*, Martin Luther, Skrifter i udvalg, Credo 1995, s. 188. Dette skrift er et af de vigtige steder, hvor Luther udfolder sin forståelse af den kristne identitet som ”samtidig synder og retfærdig”. Her er han særdeles dristig i sine formuleringer om det nye liv, som giver sig udslag hos og i den kristne.
 - 6 Gal 5,16. Ef 4,22.
 - 7 Rom 8,29. Gal 4,19. 2 Kor 5,17.
 - 8 Fortalen til Romerbrevet, Martin Luther, Skrifter i udvalg, København 1981, s. 120.
 - 9 Prædikenen *Om den dobbelte retfærdighed*, Martin Luther, Skrifter i udvalg, København 1992, s. 13.

Sendt ud af kærlighed

AF MANUEL VIGILIUS

Vi ved godt i teorien, at vi er kaldet til at være vidner. Men i realiteten har vi det bedst med missionsstrategien: Pay, pray and stay away - Betal, Bed og Bliv Borte. Please, send nogle andre!

Hver aften, når jeg cykler hjem fra arbejde, kører jeg forbi en række busstoppesteder. Der står som regel folk og fryser lidt i tasmørket. De står og spejder. Har rejsekortet klart. Nu er det bare at vente ...

Jeg tænker nogle gange på, om det er sådan, livet som kristen er: Vi har fået billetten i hånden. Betalt af Jesus. Vi kan ikke gøre noget fra eller til. Nu er det bare om at holde godt fast på kortet. Blive bevaret fra det onde, mens vi venter på, at han kommer og henter os hjem.

Bliv – og gå

Men det er ikke det billede, vi ser i Bibelen, og det er ikke det, evangeliet lærer os.

Den samme Jesus, som formanede sine disciple til at "blive i ham" (Joh 15,4), sendte dem *ud* i verden (Joh 20,21. Matt 28,19). Ud i en tilværelse fyldt med fristelser og forførelser, forvirring

og faldgruber.

Jesus sagde udtrykkeligt, at han *ikke* bad om, at Gud ville tage dem "ud af verden", men at han ville "bevare dem fra det onde", og "ligesom du har udsendt mig til verden, har jeg også udsendt dem til verden" (Joh 17,18).

Det virker, som om Jesus ikke mener, der er nogen modsætning mellem at blive *bevaret* og at *gå ud*. Tværtimod: Vi risikerer at dø af passivitet, hvis vi bare står der og krammer kortet. Vi må være i bevægelse, lige som vores Gud er i bevægelse. Altid på vej længere ud.

Og det er jo ikke bare sådan en "Jesus sagde det – derfor skal vi gøre det"-motivation, vi taler om. For den samme kærlighed, som sendte Jesus ud af tronstolen, ud fra festen hjemme hos sin far, ud til modsigelse og modstand, den er udgydt i vores hjerter ved Helligånden (Rom 5,5). Den sender os ud af lænestolen, ud

af hyggeklubben, ud på en farlig, men meningsfuld mission.

Ud til samme stærke modstand og samme dybe glæde, som fik Jesus til, frivilligt, at blive på korset, indtil arbejdet var slut (Hebr 12,2f): At se mennesker vende om til Gud.

Sære missionærer

Hvordan gør vi det?

Lad mig begynde med at fortælle om de særeste teltmagermissionærer¹, jeg engang mødte: Gud og menigheden havde investeret mange års oplæring og uddannelse i dem. Han havde sendt dem ud til en folkegruppe, der havde brug for at erfare hans kærlighed og høre de gode nyheder om Jesus, formidlet på deres eget sprog, ind i deres egen kultur.

Men det par her virkede fuldstændigt uvidende eller ligeglade. De gjorde intet for at studere det lokale sprog, historien, kulturen eller for at komme de lokale i møde.

De virkede mildest talt heller ikke specielt målrettede eller initiativrige i deres mission. I stedet fyldte de kalenderen med opgaver, havearbejde, underholdning, børnenes fritidsinteresser, kristne møder og hygge med de andre missionærer, som heller ikke gjorde nogen videre indsats for at være tilstede i den lokale kultur.

Ingen af dem kunne forstå, at der ikke kom vækkelse. Det havde de jo bedt om så mange gange! Det talte de en del om. Men det var nok bare sådan, det var – tiderne. Stengrunden. Kolde hjerter. Ikke Guds time ...

Pay, pray, stay away

Jeg blev forarget. Hvad bildte de sig ind?! Hvordan kunne de være så dumme? Hvordan kunne de give op så let?

Så opdagede jeg, at det var et spejl, jeg kiggede i ...

For er det ikke netop det, der sker alt for ofte? For de fleste af os danske gammelkristne?

Vi kender godt teorien. Vi ved godt, at vi er kaldet til at være vidner over for vores kolleger og naboer. Vi beder også for dem. Håber på at få en naturlig anledning til at tale med dem om Gud (eller håber dybest nede, at vi *ikke* får én –

Gud sender os ikke som sådan nogle Tom Cruisetyper på ene-missioner i fjendeland. Han ser og sender os som et fællesskab, et folk

for hvad skal vi sige? Hvad vil de tænke om os?).

Vi taler en del om det til vores møder og gudstjenester. Men i realiteten har vi det bedst med den traditionelle missionsstrategi: Pay, pray and stay away – Betal, Bed og Bliv Borte. Please, send nogle andre!

For det er angstprovokerende og anstrengende.

Altid sammen

De, som rent faktisk hører kaldet og går, bliver ofte isoleret. Så de går solo, går alene, og uden nogen dybere forberedelse. Brænder ud, fuser ud eller ender med spredt fægtning.

Det er ikke det, vi er kaldet til. Gud sender os ikke som sådan nogle Tom Cruisetyper på ene-missioner i fjendeland. Han ser og sender os som et fællesskab, et folk (1 Pet 2,9).

Det strider mod min natur, som er individualistisk. Men individualisme er ingen dyd i Guds bog: Fra Abrahams kaldelse i Bibelens første kapitler til de sidste sider i Ny Testaments breve ser vi Guds vision for sine børn som et fællesskab (1 Mos 12,2f. 1 Kor 12,12ff). Som noget, vi er, lever og gør i ubrydelig enhed, hvor vi supplerer hinanden. Kort sagt *sammen*.

Jeg er intet uden de andre, og Jesus kaldte ikke sine disciple til at virke alene, men i et fællesskab. Han sendte dem ikke ud på solomissioner, men to og to (Luk 10,1).

Vi har brug for hinanden, også i mission (Præd 4,12).

Pizza, rødvin, cupcakes

Det kunne se sådan ud: To-tre kristne familier vælger at bo inden for 5 minutters afstand på cykel. De spiser sammen en gang om ugen,

Manuel Vigilius, f. 1970

Kommunikationschef i COWI
mvigilius@gmail.com

der hvor der er plads. Købe-pizza med salat, pasta med kødsovs eller suppe. Det er nemt at invitere andre med, nemt at ”glide ind” i fællesskabet. Gæster fornemmer hurtigt, at her er en særlig ånd, et særligt bånd. Snart spørger de: Hvad er det, der har bragt jer sammen?

Det kunne også se sådan ud: Tre-fire gutter fra kirken holder af god vin og mad. En gang om måneden er de sammen for at nyde de ædle dråber ud fra et tema – så er der noget at snakke om. Det er nemt at invitere andre med til. Alle bliver faktisk glade for invitationen! Og efter et par glas går snakken mere åbent og ærligt ...

Eller: Tre-fire kvinder fra kirken mødes hver fjortende dag til cupcakes, kaffe og kvindesnak. Til hver aften deler de tanker og følelser fra livet med hinanden. Det kan også være noget godt, de har læst, som har sat tanker i gang. Så beder de sammen og for hinanden. Andre er velkomne. De behøver ikke bede og bliver altid spurgt, om de har noget imod at blive bedt for. Indtil nu har ingen sagt nej ...

Kan du se det for dig? Kunne det ikke være spændende at prøve?

Hvorfor agerer vi så planløst?

Lige som ingen bør gå alene, bør ingen gå planløst og uforberedt.

Ingen ville tage på mission i Tanzania

uden at gå i en eller anden form for missionskole først. Uden at lære kulturen, sproget og den lokale religiøsitet at kende.

Ingen ville tage af sted uden at overveje, hvor det vil være bedst (for missionen) at bo, arbejde og tilrettelægge hverdagen, så det ikke går op i hente-og-bringe, i hat og briller.

Hvorfor handler vi, som er sendt til Danmark, så vilkårligt?

Vi antager, at vi allerede kender og forstår kulturen, sproget og religiøsiteten hos dem, vi er sendt til. Vi tror, vi ikke har brug for skoling, træning. Og vi gør os ikke mange overvejelser om, hvor vi skal bo, hvad vi skal arbejde med, eller hvordan vi tilrettelægger hverdagen for at arrangere den omkring vores mission fra Gud – i stedet for omvendt.

Eller tager jeg fejl? Er beskrivelsen mere negativ end virkeligheden? Jeg håber det ...

Det kristne bagtæppe er borte

Men ved du, om religiøs tro er på tilbage-tog eller i vækst i Danmark? Og kender du den mest udbredte gudsopfattelse?

Religion er *ikke* på tilbagetog i Danmark; har ikke været det i årtier. Men *gudsopfattelsen* er helt forandret: Flere end hver tredje dansker tror nu på en ”indre åndelig kraft”, og tallet er støt stigende.²

Er det ikke interessant? Er det ikke værd

at vide – og kunne tale ind i?

Ved du, hvordan du gør det? Ved din menighed det? Er det noget, I har fået undervisning i? Trænet?

Et andet eksempel: Når du siger ”Gud”, ”synd”, ”retfærdighed” og ”frelse”, ved du da, hvad din nabo eller kollega ser for sig?

Størstedelen af danskere vokser op uden den kristne begrebsverden som kulturelt bagtæppe. De fleste er bundet til moderne afguder (ligesom mange kristne!). Og vi har brug for at forstå dette til et niveau, hvor vi kan tale forståeligt ind i det – og møde dem med evangeliet.

For noget tid siden var jeg sammen med en gruppe ledere og præster fra menigheder, hvor vi alle deler en længsel efter at se flere danskere komme til tro. Vi spurgte hinanden: ”Hvor mange i vores menigheder er egentlig i stand til at formidle evangeliet i et sprog, som almindelige danskere forstår? Og hvor mange er udrustet til at kende og svare på de tre hyppigste kritiske spørgsmål til kristendommen?”

Der blev helt stille ...

Det får i hvert fald mig til at spørge, om vi evt. kunne udsætte en enkelt serie om sakramenterne, Kolossensbrevet eller nådegaverne til fordel for helt konkret undervisning og træning, der kan hjælpe os til at realisere det, der brænder i vores hjerter, og som Jesus sagde, var vores primære opgave?

Ikke en benzinstation, men en missionsstation

Kunne vi evt. begynde at se os selv som nogle, der ikke bare er sat i Danmark for at blive bevaret og udbrede Guds Rige gennem biologisk reproduktion, men som nogle, der er *sendt*?

Hvor og hvordan er det bedst at bo, set i det perspektiv? Hvilket job er mest passende? Hvordan kan du udføre det som en lovsang til Gud – som en del af din mission? Hvordan kan du tilrettelægge din hverdag, så der er meget fællesskab med andre kristne og ”åbninger” for ikke-kristne?

Sjovt nok glemmer vi aldrig os selv og vores egne behov, men den form for mission, der kræver nytænkning og bevægelse ud af vores tryghedszone, glider ofte i glemmebogen helt af sig selv

Hvad har du brug for at blive undervist og øve dig i? Hvordan kan du spørge og lytte, til du forstår dem, du er sendt til? Hvad er deres håb og drømme, synd og falske frelse? Hvordan kan du både komme dem i møde – og konfrontere deres forestillinger?

Bed om vejledning. Bed om vækkelse. Og bed om at få dette på dagsordenen – i missionshuset og kirken. Ikke bare én gang, men jævnligt. Sjovt nok glemmer vi aldrig os selv og vores egne behov, men den form for mission, der kræver nytænkning og bevægelse ud af vores tryghedszone, glider ofte i glemmebogen helt af sig selv.

Jeres fællesskab er ikke en benzinstation, hvor I bare skal tankes op, så I kan holde den gående endnu en uge. Det er en missionsstation.

Jesus sagde ikke: ”Gå ud i alverden og byg kirker”. Han sendte os ud for at gøre mennesker til hans disciple ved at formidle evangeliet, døbe og lære.

Vis, hvad det betyder

Til slut: Det er meget svært at høre det kristne budskab, hvis ikke mennesker kan se Guds kærlighed manifesteret i vores handling – uden bagtanke, uden forventning om tak.

Igen: Hvis vi kun gør det, fordi vi skal, eller fordi det *virker*, er det ikke holdbart. Det er kun den tjeneste, som først og fremmest er båret af taknemlighed til Gud, kærlighed til ham og mennesker. Alligevel har vi brug for formaninger og opmuntringer. Det er derfor, Jesus, Paulus og Jakob m.fl. er så tydelige omkring dette.

Hvordan kan det se ud?

Er der brug for, at I er nogle stykker, der går sammen om at få ryddet op nede i gården? Eller på børnehavens legeplads? Luger ukrudt, maler bænke og planter et par buske?

Er der en nabo, der har brug for hjælp til at klippe det øverste af hækken? Eller en invitation til en kop kaffe, bare ude på terrassen et par timer? En kollega, der har brug for, at der ligger en chokolade på skrivebordet i morgen?

En enlig mor, der har brug for en kuvert med 1.000 kr. – gerne anonymt? En ældre dame, der har brug for hjælp til indkøb en gang om ugen?

Det behøver ikke være stort. Det handler om

Hvor mange i vores menigheder er egentlig i stand til at formidle evangeliet i et sprog, som almindelige danskere forstår?

godhed – fordi Gud er god og har vist os ufattelig, grænseløs godhed.

Det bemærkes. Det glæder. Det skaber spørgsmål og vander jorden, så frøet, de gode nyheder, kan trænge dybt ned.

Almindelige liv – med en ualmindelig gevinst

Lyder det meget anstrengende?

To ting vil jeg sige til det:

For det første: Hvornår var det, Jesus sagde, at det skulle være nemt at være hans discipel? Hvornår sagde han, at det var lovisk at være målrettet? At lade sig sende? At gå i hans fodspor?

For det andet: Der er intet af det, jeg har nævnt her, der handler om at leve et superliv med stress, uden glæde. Det handler om at leve helt almindelige liv – med målet for øje.

Det handler om at rykke tættere sammen i fællesskabet – og skabe bevidste åbninger for andre. Det handler om et klart syn på arbejde, fritid, familie og menighed som Jesu discipel. Om at erstatte noget mindre gavnligt med noget bedre. Om at skabe plads til bøn, refleksion, undervisning og øvelse.

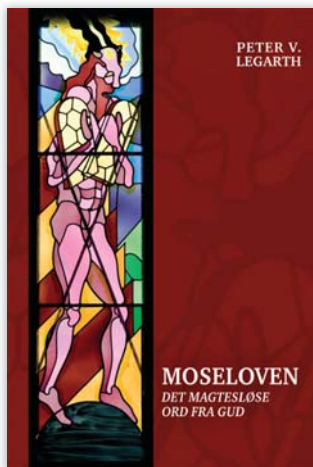
Og tænk så på ”lønnen”: At Jesus bliver hørt, set, troet og anerkendt for den, han er! At flere kommer til tro. At vi skal hjem til far og feste sammen med dem i en evighed.

Det er svært at komme i tanke om noget bedre ...

- 1 Jobudsendte. Mennesker, der har et ”almindeligt” arbejde, og lever i mission i såvel arbejdstid som fritid.
- 2 Den Store Danske Værdiundersøgelse 1981-2008; der findes ikke nyere tal for hele Danmark.

Moseloven

BOGANMELDELSE AF PETER OLSEN

Moseloven

Det magtesløse ord fra Gud

Peter V. Legarth

Kolon 2016

421 sider, kr. 299,95

Peter Legarth (PL), der er professor emeritus fra Menighedsfakultetet i Aarhus, har skrevet en mursten af en bog om forståelsen af Tredje Mosebog 18,5 i antik jødedom og i Det Nye Testamente (NT). Bogen er på 421 sider, og den handler om ét vers i Det Gamle Testamente (GT)! Hvis PL skulle behandle alle Bibelen 31.154 vers lige grundigt, skulle han skrive en bog på 13,1 millioner sider. Dette er selvfølgelig ikke planen.

Begrundelsen for bogens omfang er, at det er et temmelig centralt vers, PL har valgt at skrive om: *"I skal holde mine love og retsregler; det menneske, der følger dem, skal leve ved dem. Jeg er Herren!"* Dette vers har fyldt meget hos både jødiske og kristne fortolkere.

Men hvad er det, Gud (eller Moses) lover her? Er det livet her og nu, eller er det det evige liv, vi bliver lovet, hvis vi holder Guds lov? Er det overhovedet muligt at holde loven? Eller rettere: Hvad vil det sige at holde loven?

Disse spørgsmål og mange flere drøftes på baggrund af Moseloven, på baggrund af GT i øvrigt, af apokryfe, pseu-

depigrafe og andre rabbiniske skrifter, af den jødiske filosof Filon (f. ca. 20 f.Kr.), af historikeren og officeren Josefus (37- ca. 100 e.Kr.) og på baggrund af både Jesus og Paulus i NT.

Nyere teologers opfattelse af disse spørgsmål drøftes desuden ret detaljeret. Ofte bringer PL citater på græsk og hebraisk – i visse tilfælde uden oversættelse. Citater på engelsk og tysk oversætter han aldrig. Dermed er også sagt, at man skal ville det meget, før man kaster sig over denne mursten. Men gør man den fornødne indsats, får man et overblik over, hvad jøder og kristne har ment om loven og om muligheden for at holde loven.

Spørgsmålstegn ved Legarths svar

PL er meget belæst, og han formår at føre sin læser ind i både gamle jødiske og nyere kristne opfattelser.

Jeg stiller til gengæld spørgsmålstegn ved, hvor godt man er hjulpet, hvis man følger de svar, som PL selv giver.

På side 35 læser vi: "Teksten i 18,5 rummer ... ikke antyd-

ning af, at løftet om liv kun gælder den fejlfrie lovoverholdelse." Desværre argumenterer PL ikke for denne opfattelse. Han mener formentlig, at det er klassisk lutherdom, der skal argumentere for sin opfattelse, når den hævder det modsatte af PL.

Men lad mig så komme med et meget kortfattet argument for den lutherske forståelse. I det følgende kapitel siger Gud gennem Moses: "I skal være hellige, for jeg, Herren, jeres Gud, er hellig" (3 Mos 19,2). Målestokken for vores hellighed er altså Guds egen hellighed. Dette gentager Jesus på denne måde: "Så vær da fuldkomne, som jeres himmelske fader er fuldkommen" (Matt 5,48). Disse udsagn skal ikke svækkes med eksegetiske krumspring. Jesus skærper ikke loven, men forklarer kun, hvad meningen hele tiden har været med Guds lov. Loven er en beskrivelse af Gud, og så er loven dette ene krav: Sådan skal du også være!

Jeg siger derfor modsat PL: Teksten i Tredje Mosebog 18,5 rummer ikke antydning af, at løftet om liv gælder den man-

gelfulde lovoverholdelse.

Loven stiller os ansigt til ansigt med den hellige Gud selv. I dette møde siger han for det første til os: Sådan skal du være! Derefter siger han til os: ”Min vrede står i flammer, den brænder til dødsrigets dyb” (5 Mos 32,22), og den vil engang ramme det menneske, som ikke af hjerte, sjæl og sind er *helt*, som jeg er!

Skal loven forkyndes?

I bogens sidste kapitel polemiserer PL mod den lutheriske sondring mellem lov og evangelium. Han mener ikke, at denne tanke er bibelsk. Med henvisning til Andet Korintherbrev 3 siger PL: ”Ikke med ét ord ytrer Paulus, at det dræbende bogstav skal lyde i den kristne menighed, i den kristne forkyndelse” (s. 371).

Dertil vil jeg svare: Hvis først man nægter loven at sige, hvad den vil sige, har man forhindret sig selv i at forstå evangeliet. De to forholder sig til hinanden som problem og løsning. Desuden er lov og evangelium to møder med Gud selv, hvor det første er betingelsen for det andet. Kender man ikke Gud som lov-

På trods af de mange sider bliver det aldrig helt klart, hvordan NT forholder sig til loven, som vi møder den hos Moses

vens Gud, kommer man aldrig for alvor til at kende ham som evangeliets Gud.

Uklare svar

På trods af de mange sider bliver det aldrig helt klart, hvordan NT forholder sig til loven, som vi møder den hos Moses. Var den Guds vilje for Israels folk i en bestemt periode, som nu er forbi? Sådan synes PL for det meste at forstå den (se f.eks. s. 205). Men han kan også skrive: ”Paulus ser sig nødsaget til i fortolkningen af 3 Mos 18,5 at korrigere Moses” (s. 356). ”Paulus er sig bevidst, at han reserverer sig over for tekstens eget indhold ... Moses har ifølge Paulus ikke haft øje for, at loven har en helt anden funktion end at skabe og bevare liv” (s. 242f).

PL har tidligere skrevet, at Paulus og Moses er helt grund-

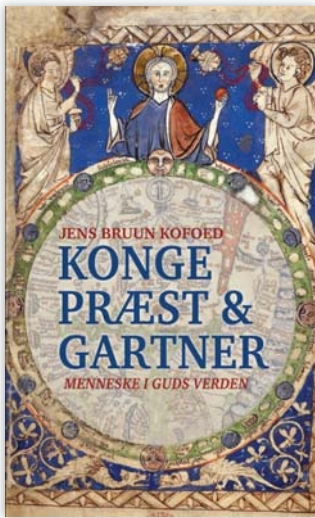
læggende uenige om, hvordan et menneske bliver frelst (*Troen, teksten og konteksten*, LogosMedia 2009, s. 209-211). I sin nye bog siger PL, at han nu reserverer sig over for den tolkning, at ”Paulus måske anser Moses for at være en vranglærer” (s. 291). Men det virker ikke, som om PL har gjort sig helt færdig med disse overvejelser.

Han indrømmer da også: ”Jeg er i tvivl om fortolkningen af 18,5” (s. 42). Måske er det derfor, bogen er blevet så tyk. Og måske havde det været bedre at vente med at skrive den.

I hvert fald kan jeg kun anbefale den som en indføring i både klassiske og moderne opfattelser af lovens rolle. Her er PL både grundig og stærk. Jeg kan til gengæld ikke anbefale de svar, bogen giver. ■

Konge, præst og gartner

BOGANMELDELSE AF CARSTEN VANG

Konge, præst og gartner

Menneske i Guds verden

Jens Bruun Kofoed

Kolon 2016

192 sider, kr. 199,95

De første elleve kapitler i Bibelen er altafgørende for at forstå resten af Bibelen. Samtidig er diskussionen om, hvordan disse vigtige kapitler skal læses, intens.

Hvor meget i skabelsesberetningen skal forstås symbolsk, og hvor meget skal tolkes bogstaveligt? Var Adam og Eva de første historiske mennesker, eller står de mere som prototyper på det menneskelige?

Dertil kommer, at studerende på HF og i gymnasiet, som har religion, og de, som læser teologi eller religionsvidenskab på universiteterne, meget ofte får at vide, at Første Mosebog 1-11 er en samling myter med nære paralleller til skabelses- og syndflodsmyster i Israels omverden.

Jens Bruun Kofoed (JBK), der er professor i GT ved Dansk Bibel-Institut, har skrevet denne lille bog som en håndsækning til begge grupper, både til den almindelige bibellæser, som ønsker hjælp til at forstå Bibelens indledende kapitler, og til studerende, som kunne tænke sig et mod-svar til bibelkritikken.

Skabelsesberetningen forstås analogisk

Forfatteren søger at godtgøre, hvordan skabelsesberetningen præsenterer Guds skabelse af himlen og jorden ved at bruge en bestemt analogi, nemlig konstruktionen af tabernaklet og templet. Hele skabelsen beskrives med omfattende brug af det hellige syv-tal og med vendinger, som går igen i beretningen om tabernaklets opførelse. Beskrivelsen af Edens have (1 Mos 2-3) er også formet sådan, at der ifølge JBK ses tydelige analogier til templet med dets hellige område indenfor og de ikke-hellige områder udenfor.

Bogens titel hænger sammen med menneskets rolle i Guds skaberværk: Gud har indsat mennesket som sin viceregent i verden. Det skal regere på Guds vegne som konge og præst og skal virkeliggøre hans retfærdige herredømme i verden. Samtidig skildres mennesket som en gartner, der skal tage vare på Guds have og skal udvide haven til hele kloden.

Hvorfor vil det ifølge JBK være forkert at læse skabelsesberetningen bogstaveligt som en beretning om, hvad der skete de første seks døgn i universets historie? Fordi det gælder om at forstå Bibelens genrer og læse Bibelens ord i overensstemmelse med de anvendte genrer.

Det er helt selvfølgelig for os, når vi f.eks. læser Jesu lignelser. Men det gælder også for Bibelens andre tekster, herunder skabelsesberetningen. Tekster skaber forvirring hos læseren, hvis man tolker dem på tværs af deres genre og vil læse dem bogstaveligt, selv om den genre, som den bibelske forfatter har valgt, tilsiger, at teksten snarere bør forstås analogisk.

GT tænker ofte analogt og associativt, siger Bruun Kofoed, ikke logisk fremadskridende, sådan som vi gør det i Vesten. Tekstens budskab er, at der kun er én Gud, Skaberen, og alt andet er skabt af ham, sådan som han ville det. Hvordan skabelsen konkret fandt sted, vil teksten ikke sige noget om.

Det fandt sted i historiens verden

Er de første kapitler i Bibelen så også myter, sådan som det ofte hævdes? Af mange grunde mener forfatteren, at det er misvisende at kalde kap. 1-11 for myter. Dels bruger NT entydigt ordet *myte* om utroværdige og skadelige fortællinger; dels bruges *myte* i hverdags-sproget om noget, som ikke er sandt.

Alligevel åbner JBK døren lidt på klem for at bruge ordet *myte*, ikke mindst fordi det har vist sig, at sprog kan meget andet end blot at beskrive den fysiske virkelighed. Sproget fungerer også som en præsentation af virkeligheden ved hjælp af analogier. GT har mange eksempler på analogt sprogbrug.

JBK finder mytebegrebet værd at overveje, fordi den bibelske forhistorie rummer elementer, som er fælles med elementer i de ikke-bibelske skabelses- og syndflodsberetninger. Samtidig understreger han, at Første Mosebog 2-11 tydeligt vil forstås som en beretning om noget, som

fandt sted i menneskehedens tidligste historie. Det foregår ikke i mytens, men i historiens verden.

Når man åbner op – meget forsigtigt ganske vist – for, at mytebegrebet måske kunne overvejes, kommer man uvilkårligt til at signalere, at de første kapitler i Bibelen er utroværdige og ikke giver noget sandt billede af den virkelighed, som var engang. Fordi ordet *myte* tilsiger, at et sagsforhold nok regnes for sandt af de, som tror det; men når det kommer til stykket, giver en *myte* en forvrænget præsentation af virkeligheden.

JBK ønsker på ingen måde at gå i den retning; men hans overvejelser om mytebegrebet skaber en uheldig åbning, synes jeg.

Hvad er da forskellen mellem Første Mosebog 1-11 og de mesopotamiske myter? Med rette fremhæver JBK, at en sammenligning af disse kapitler med myterne viser os, at den bibelske beretning *meget vel* kan stamme fra perioden før år 1600 f.Kr. Der er mange ligheder i detaljen mel-

Tekster skaber forvirring hos læseren, hvis man tolker dem på tværs af deres genre

lem syndflodsberetningen og de mesopotamiske myter om en total oversvømmelseskatastrofe. De teologiske forskelle er dog langt større, og der er intet grundlag for at antage, at den bibelske fremstilling skulle bygge på de babyloniske versioner.

Afgørende kapitler

Denne bog giver en virkelig fin introduktion til de første elleve kapitler i Bibelen. Bruun Kofoed trækker mange linjer op gennem Skriften, og vil læseren gøre sig den umage at

*Denne bog giver en virkelig
fin introduktion til de første
elleve kapitler i Bibelen*

arbejde med de mange skrift-henvisninger, får man konturerne af en bibelteologi med i købet. Efter at have læst bogen igennem, er man ikke længere i tvivl om, *hvor afgørende* disse elleve kapitler er for Bibelens samlede forkyndelse af Jesus som frelser og herre.

Bogens anden del kan nok virke en smule teknisk for nogle. Men forfatteren fremlægger her sin begrundelse for, hvorfor det ortodokse bibelsyn er en fuldgyldig og dækkende forståelse af Bibelen, samtidig med at læseren er åben for, at Bibelens forskellige genrer skal respekteres i fortolkningen.

Afsnittet om forholdet mellem de ikke-bibelske myter og Første Mosebog 1-11 er guld værd for studerende og andre, som bakser med spørgsmålet om forholdet mellem myterne og den bibelske syndflodsbe-

retning.

For mig at se har JBK ret i, at Første Mosebog 1 skal forstås analogisk og ikke som en beskrivelse af, hvordan jordens skabelse forløb i tid.

En bogstavelig læsning af skabelsesberetningens tale om "dage" er nok mulig, men den overser let kapitlets genre og særlige sprogbrug. Den analogiske tolkning udspringer af de mange særlige litterære træk, som skabelsesberetningen udviser, og som vi ikke finder i andre beretninger om historiske hændelser i GT. Den løser også flere af de indholdsmæssige vanskeligheder, som den bogstavelige tolkning i mine øjne skaber. Den gentagne sætning "det blev aften, og det blev morgen, dag X" antyder for mig at se, at "dagene" skal forstås som litterære og ikke konkrete døgn.

Vi vesterlændinge fristes uvilkårligt til at forstå denne sætning konkret. Men gør vi det, vil det indebære, at et skabelsesdøgn også må rumme nattens mørke periode. Gud må dermed indstille sin skaberaktivitet, så længe det er nat, og mørket kommer dermed til at sætte grænse for Skaberens virke, inden næste dag oprinder. Dette strider imidlertid

mod skabelsesberetningen og Bibelens teologi.

Forbehold for tempel-analogi

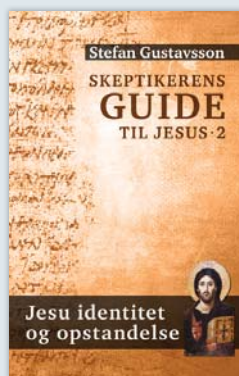
Selv om jeg helhjertet bifalder forfatterens pointering af den analoge fortællestil i kapitel 1-11 i Første Mosebog, har jeg store forbehold over for hans forståelse af, at bygningen af *tabernaklet* udgør analogien for skabelsen

Jeg synes, det er værd at bemærke, at Moses ikke bruger nogen ord for at *bygge* eller *grundlægge* i kap. 1. Samtidig bruger han et ord for at *skabe*, som udelukkende bruges om Gud i GT. Jeg mener derfor ikke, at analogien ligger i tabernaklet/templet, men i syv-dagesugen:

Ligesom mennesket skal arbejde seks dage og hvile på den syvende dag, således skabte Gud hele kosmos på 6 dage og hvilede på den syvende dag. Menneskets arbejde med agerjorden og med dyr og planter spejler Guds arbejde, da han skabte himlen og jorden. For at vi kan forstå det uforståelige, fremstiller Moses skabelsens store under med de seks arbejdsdage som en talende parallel og med Guds hvile som forbillede og løfte. ■

Til yderligere inspiration eller afklaring

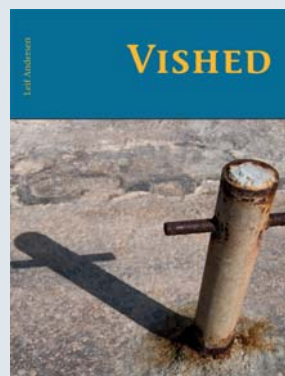
OM TVIVL

SKEPTIKERENS GUIDE TIL JESUS 2

af Stefan Gustavsson
Credo 2017

OM FRELSESVISHED

VISHED

af Leif Andersen,
Lohse 2010

OM EN KRISTENS IDENTITET

Artiklerne:

- "Sat fri til kamp" af Andreas K. Ipsen
- "Kristen identitet – med rødder og horisont" af Børge Haahr Andersen

Du finder artiklerne i Budskabet 6/2014 på LM's bladportal:
dln.dk/bladportal/budskabet/budskabet-62014

OM SKABELSESBERETNINGEN

Artiklen:

- "Hvad siger skabelsesberetningen (ikke)?" af Jens Ole Christensen

Du finder artiklen i Budskabet 4/2016 på dln.dk/bladportal/budskabet/budskabet-42016 (kode: Skab16)

Artiklerne:

- "Klassisk skabelsestro under pres" af Ole Solgaard
- "Skabelsesberetningen i ny fortolkning" af Knud W. Skov

Du finder artiklerne i Budskabet 5/2015 på dln.dk/bladportal/budskabet/budskabet-52015

TEMA:

Tro, tvivl og frelsesvished

Mange – om ikke alle – kristne kender til, at troen kan blive udfordret af tvivl. Enten tvivl på, om kristendommen i virkeligheden er sand og troværdig, eller tvivl på, om ens egen tro er ægte nok.

Hvad kan man stille op med sin tvivl? Hvordan være ærlig om den uden at dyrke den?

Er frelsesvished stadig et begreb, der giver mening? Er det i det hele taget muligt eller ønskeligt at have frelsesvished? Hvornår er den i så fald sund? Og hvad er egentlig grundlaget for en sådan vished?

Vi ønsker med temaartiklerne at give hjælp til, at troen må blive godt forankret i det, der står fast, når alt andet vakler.

Også de øvrige artikler giver anledning til mange refleksioner – f.eks. om evangeliets kraft i hverdagslivet – og udfordringer, f.eks. til at være missionsstation.

God læselyst!

FOTO: CLEMENS V. VOGELSANG

*Jeres fællesskab er ikke en
benzinstation, hvor I bare skal
tankes op, så I kan holde den
gående endnu en uge.
Det er en missionsstation*

MANUEL VIGILIUS SIDE 33

*Det gamle og det nye
menneske i en kristen er
ikke jævnbyrdige*

**BENT HOUMAA JØRGENSEN
SIDE 21**